

19 Circa transitum autem ad religionem minus stric-
tam, concordant similiter Doctores, neminem præter
Pontificem posse licentiam indulgere, quando nulla
transfandi iusta causa adest: a iuribusque aliqui absolute
posse illum absque ea causa. Ita docent Gloss. *c. cum sin-
gula. §. probibemus. verb. canonice. de preben. in 6.* & ibi Do-
minic. num. 5. Ioan. Andr. *additio. ad Speculator. tit. de dis-
pensat. §. sunt quoque. num. 6. l. itera. D. Lapsus allegat. 130.*
aliis 135. num. 3. Anton. *c. significatum. in fin. & c. non est. in
fin. de regular. Cardin. c. fin. num. 2. q. 3. de renunciat. & ibi
Abb. num. 2. Mandof. in signat. grat. verb. licentia. col. 3. vers.
quoad minorem.*

51 Sed alij dicunt eam licentiam non prodesse in foro
conscientia, quia cum votum religionis strictioris com-
mutetur in quid minus, interuenit quædam eius dis-
pensatio, que absque causa legitima est nullius momen-
ti: utpote que est ex obligatione iuris diuini con-
furgente ex voto. Et ita docent Abb. *c. non est. num. 6. de
regular. Franc. c. cum singulari. §. probibemus. nu. 4. de preben.
in 6. Maior. 4. dist. 38. q. 2. c. consilij. 5. Angel. verb. religiosus.
num. 34. Syluest. verb. religio. 4. q. 1. Rol. verb. Abb. n. 3.
Tabien. verb. religio. q. 23. num. 24. Nauar. lib. 3. consilior. in
vtraque edit. tit. de regular. consil. 56. num. 2. & in 2. consil. 88.
num. 2. & commentar. 4. de regularib. num. 10. Cordub. in
regul. D. Francisci. c. 2. q. 17. puncti. 1. & q. 18. puncti. 1. Manuel
2. tom. sum. cap. 6. num. 8. & 99. regularib. tom. 3. q. 2. art. 10.
Azor tom. 1. institution. moral. lib. 12. c. 14. q. 8. fin. Leonard.
lib. 2. de iust. c. 41. d. ubi 13. n. 101. & idem (estis repidans) tenet
Sot. lib. 1. de iust. q. 7. art. 3. ad finem corpor. dicit enim
verendum esse validam non esse dispensationem.*

52 Si verò addit causa iusta, adhuc affirmant aliqui so-
lus Romani Pontificis esse, licentiam hanc indulgere,
quod cõtineat quandã in solemnibus religionis strictioris
voto dispensationem, etiam partim admisceatur commu-
tatio: dispensatio autem hæc soli Pontifici referatur.
Ita videntur sentire quidam absolute dicentes solum
Pontificem posse hanc licentiam concedere. Hi sunt
Speculat. *tit. de dispensat. §. sunt quoque. n. 6. vers. 24. Abb.
consil. 96. num. 3. vol. 1. Monach. c. cum singulari. nu. 6. de pre-
ben. in 6. & ibi Anchar. num. 2. Imol. Clem. 1. num. 11. de re-
gul. Roman. singul. 452. Dominici mei. Henric. c. licet. num. 10.
de regular. addens, id verum esse, etiam tempore professionis
religiosus ille fuerit minor, et quod respectu profes-
sionis censetur maior, nec sibi aduersus illam con-
cedatur restitutio. Nauar. lib. 3. consilij. tit. de regular. in l. edit.
consil. 49. n. 3. in 2. consil. 61. n. 3. & consil. 63. n. 3. Mandof. n. 50.
allegatus, Cordub. in reg. diuis. Franc. cap. 2. q. 17. puncti. 1.
Alij asserunt hoc idem cum quadam limitatione, nempe
quando probabile ex mora aduendi Pontificis peri-
culum impendit. Hi sunt Anton. *c. significatum. in fin. & c. non
est. in fin. de regular. Dominic. c. cum singulari. §. probi-
mus. num. 6. de preben. in 6. Rebuff. præx. benef. tit. de
translat. monachor. num. 10. Azor tom. 1. lib. 12. institution.
moral. c. 14. q. 8. addens, vel quando ad Pontificem diffi-**

concedere ad hoc: & Assentis sum. 1. parti. lib. 1. tit. 10.
art. 10. quæstion. 4. docens, nec Abbatem cum conuentu
posse. Potest etiam probari ex bulla Gregorij XIII. inci-
pienti; Cum aliis felicis recordationis concessa Societas
I. E. S. V. vbi specialiter concedit eius Generali, vt possit
professis eiectis ab ipsa concedere licentiam transeun-
di ad aliam religionem: & hoc priuilegium non vult
communicari aliis religionibus. Ergo supponit in alij
religionibus non posse etiam Generalem concedere
hanc facultatem professis eiectis, necdum in ipsa persi-
stentibus.

53 Ceterum communissima sententia est, posse Pra-
latum Pontifice inficiorem dispensare in hoc religio-
si ad minus strictam religionem transire. Et in hoc con-
cordant omnes Doctores allegandi, & Manuel 99. re-
gular. tom. 3. quæst. 52. art. 9. & cum limitationem n. præ-

ced. adductam, nempe, vt hoc intelligatur, quando est
periculum in mora aduendi Pontificis, reprobat Franc.
c. cum singulari. §. probibemus. num. 2. de preben. in 6. & tunc
tantum de consilio adendum Pontificem, docet An-
gel. *verb. religiosus. num. 34.* & id tantum esse tutius, do-
cet Tabien. *verb. religio. quæst. 23. nu. 24.* Dissident tamen
circa hoc, quosdam fit ille Praelat. Quidam dicunt
esse Abbatem cum conuentu, & Episcopum. Ita docent
Cardin. *c. final. n. 2. q. 3. de renunciat. Franc. n. 5. 1. allegatus,
Bellamer. c. ex parte. ad fin. de tempor. ordinari. limitaturque
Cardin. nisi Abbas ille habeat quasi Episcopalem iurisdic-
tionem, quia tunc ait sufficere eius licentiam cum
conuentu.*

Alij dicunt Episcopum posse in hoc dispensare. Hi
sunt Speculat. *tit. de dispensat. §. sunt quoque. num. 6. l. itera. D.
vers. 20. Archidiacon. c. quam sit. num. 6. 1. 8. q. 2. & c. si religio-
sus. in fin. de elect. in 6. Innocent. c. dilectum. num. 3. ad fin. de
tempor. ordinari. & c. fin. num. 1. de renunciat. & ibi Hostien.
num. 3. Ioan. Andr. num. 7. Anton. num. 13. Abb. num. 2.
& c. significatum. in fin. & c. non est. num. 6. de regular. Rol.
verb. Abb. n. 3.*

Alij dicunt Abbatem posse. Sic Ioan. Andr. *additio.
ad Speculat. tit. de dispensat. §. sunt quoque. num. 6. l. itera. D.
& c. non est. in fin. de regular. vbi Hostien. num. 2. Paludan.
4. dist. 38. q. 4. art. 14. num. 43. D. Anton. 2. parti. tit. 11. c. 2. §.
9. vers. hoc autem videtur. Syluest. verb. votum. 4. quæst. 5.
dist. 6.*

Alij sic distinguunt; si religiosus exemptus sit, potest
Abbas religionis, qui loco Episcopi præest: si autem
non exemptus, id minus est Episcopi. Ita docent Maior.
*4. dist. 38. q. 2. c. consilij. 5. cum Angel. verb. religiosus. nu. 34.
Syluest. verb. religio. 4. q. 2. Tabien. verb. religio. q. 23. n. 24.
Gregor. Lopez. l. 9. verb. mas fuerit. tit. 7. parti. 1. Leonard.
lib. 2. de iust. c. 41. d. ubi 13. n. 103. Addunt Angel. & Syluest.
si is religiosus exemptus superiorem non habeat, Pon-
tificem esse adendum.*

Præterea inter hos est difficultas, an necessarius quo-
que sit consensus conuentus; id enim negat Addition.
*ad Abb. c. non est. lister. C. ad fin. de regular. & fauent
qui dicunt versus esse in hoc casu non esse opus con-
uentus consensus; quasi id non necessarium putent. Hi
sunt Innocent. c. fin. n. 1. de renunciat. Hostien. n. 3. Ioan.
Andr. num. 7. Anton. num. 13. At esse quoque necessarium
consensum conuentus, restantur Cardin. in eo c. fin.
num. 2. q. 3. Palud. & Syluest. vbi allegati eos n. 6. idem
Rol. verb. Abb. nu. 4. Syluest. Angel. Tabien. Leonard.
vbi allegati sunt n. præced. Bellamer. cap. ex parte. fine. de
tempor. ordinari. Nauar. lib. 3. consilij. tit. de regular. in vtraque
edit. consil. 56. n. 3. Manuel 2. tom. sum. c. 6. n. 8.*

Verum nec hi auctores explicant quis sit ille Abbas,
sive Prælati religionis, qui in hoc transitu esse licentiam
concessurus. Potest enim nomine illius Abbatis, seu
Prælati religionis intelligi immediatus conuentus ipsius
Prælati, aut Provincialis, aut Generalis, & quis eorum
it non explicant auctores, demptis quibusdam paucis.
dem. Angel. *verb. religiosus. num. 35. & Syluest. 2. ver-
bigio. 4. q. 3.* hanc questionem in specie mouerunt, quum
sit religiosus superior, à quo petenda sit hæc li-
centia; & quam non explicarint distincte quis sit ille,
ad petendam licentiam hanc transeundi quando ad
strictiorem, & quando ad æquæ, vel minus strictam
transitur: at in his omnibus aperte loquuntur. Nam
proxime disputarunt, an Prælati inferiori Papa possit
id omnes hos tres transitus facultatem concedere, et
responderant, posse Prælatum regularem respectu exem-
ptorum; & statim quaerunt quis sit hic Prælati regularis:
& Angel. eo nu. 3. dicit hunc in ordine fratrum Mino-
rum esse Custodem vel Ministrum provinciale, & in
ordine Prædicatorum esse Provinciale in monasterijs
ntem ordinibus, esse Abbatem, vel Praepositum, vel
Priorem. Sed Syluest. ea q. 3. ei contradicit, & subob-
curè loquitur. Verum sentit Generalem totius reli-

gionis
gionis

gionis habere vicem Episcopi respectu exemptorum:
& ita quoties Doctores asserunt non exemptos peti-
ros esse licentiam transeundi ab Episcopo; dicendum esse
exemptos eam petitorios à totius religionis Generali.
Quoties autem exempti petere debent hanc licentiam
ab Abbate, exempli subinde petitori sunt à superioribus
alijs ordinarijs inferioribus Generali, qui quidem ha-
bent vicem Abbatis respectu exemptorum. Et tandem
ex his inferit, in aliquo casu posse licentiam hanc con-
cedere immediatum conuentus Prælatum, in alio verò
non. Qui tamen sint casus hi, non amplius explicat.
Eandem questionem tetigit Antonius Cucus lib. 3. in-
stitut. maior. tit. 1. num. 137. & videtur expressè loqui de
prædicto triplici transitu, quia de omnibus illis egerat,
dicens posse exempti Prælatum religionis ad om-
nes illos dare facultatem: & deinde quaerit eo, num. 137.
quis sit hic Prælati; & sustinet eum non esse Prælatum
immediatum religionis, sed Generalem, aut Provin-
ciale; & idque probat. Quia dum quispiam ad reli-
gionem admittitur, non illi solum monasterio, in quo pro-
fiteretur, sed toti religioni, aut saltem provincie ius ac-
quiritur: & ita ad totam provinciam pertinet. Ergo
illum alienare non poterit immediatus Prælati con-
uentus, sed toti provincie Præfectus. Secundo, quia
immediatus Prælati nequit sua sola auctoritate eum
ad aliud eiusdem religionis Conuobium transferre.
Ergo minus poterit eum à religione penitus alie-
nare, concedendo licentiam ad aliam transeundi. Ean-
dem tetigit Azor lib. 12. institut. moral. cap. 14. q. 7. §. 9.
& clarè q. 7. agit de licentia transeundi ad strictiorem;
nam etiam id non explicat, consistat ex subsecuentibus:
nam q. 8. agit de licentia transeundi ad minus strictam,
& q. 9. de licentia transeundi ad æquæ strictam; idcirco ergo
ea q. 7. licentiam transeundi ad strictiorem petendam
esse ab immediatis religionum Prælati, vt in ordine
Minorum à Guardiano, in ordine Prædicatorum à Prio-
re, &c. & hos Prælatos volentes transire dicit petitorios
à Provinciali, Provinciale autem à Generali, & hunc
à Romano Pontifice, cui soli subieciunt. Et mox q. 8.
dicit licentiam transeundi ad religionem magis strictam
petendam esse ab Episcopo, si religiosus non sit
exemptus: si verò sit exemptus, ab eo religionis Præ-
lato, qui habet iurisdictionem quasi Episcopalem in
religiosis; & vtrumque limitat, quando non est facilis
adius ad Papam, aut ex mora periculum imminet: non
autem in specie explicat, quis sit hic Prælati habens
iurisdictionem quasi Episcopalem in exemptis. Sed c.
15. quæst. 1. id explicuit, dicens cum Nauar. lib. 3. consil.
tit. de regular. in vtraque edition. consil. 56. num. 1. Generalem
totius religionis posse licentiam ad hunc transitum
concedere: & eo cap. 14. quæst. 9. quaerit quis possit con-
cedere licentiam transeundi ad æquæ strictam religio-
nem; & respondet, respectu non exemptorum Episco-
pum: respectu verò exemptorum, Prælatum, qui præ-
est provincie, vel conuentui. Tandem eandem qua-
stionem tetigit Manuel 2. tom.
Provinciale posse concedere etiam religionis Men-
dicantibus facultatem transeundi ad laxiorem religio-
nem.

59 Hactenus explicuimus tam varias auctorum senten-
tias; restat explicare nostram, quam nonnullis conclu-
sionibus explicabimus. Prima conclusio sit. Prælati
immediatus ipsius Conuentus poterit licentiam transeun-
di ad strictiorem religionem concedere: & si ille
sit transiturus, eam petitorus est à Provinciali, & hic à
Generali, & hic à Romano Pontifice, sicut bene sentit
Azor num. præced. relatus: & hoc etiam videtur senti-
re Syluest. ibi allegat. contra Rebuff. c. tar. num. 42. fin.
& contrarios allegatos num. præced. Ducor, quia tunc
num. cap. licet. vers. talis ergo. & vers. quocumque. de regular. in-
distinctè ait esse petendam licentiam à Prælati reli-
gionis, ne bonam obedientiam videatur contemni: &

eodem modo loquuntur Doctores citati d. num. 42. At
hi sunt verè Prælati, & petita ab illis licentia, non cen-
setur contemni bonam obedientiam, sed recognoscit, &
æstimari.

Atque id verum credo, etiam si monasterium stri-
ctius sit in alia diocesi, nec religio illa exempta sit
tunc enim etiam non est necessarium, petere licentiam
ab Episcopo, sed satis erit si ea licentia petatur ab im-
mediato Prælati religionis, contra aliquos, quos retulit
eo num. 42. limitantes, quando monasterium laxius
non est exemptum, & strictius est in alia diocesi. Sed
melius loquuti sunt alij ibi relati, qui absolute, & in-
distinctè docuere, licentiam hanc à Prælati esse pe-
tendam. Ducor autem, quia vera hic petit licentiam
à Prælati, & licet Episcopus sit quoque eius Prælati,
& ab eius obedientia extimator, non est ab omnibus
Prælati licentia hæc petenda, sicut etiam Generalis &
Provincialis sunt quoque Prælati exemptorum, & libe-
retur ab eorum obedientia transire ad religionem
strictiorem, non ideo ab illis omnibus necessario pe-
tenda est licentia: sed satis est, si petatur ab immidia-
to Prælati, vt probauimus num. præced.

Exciperem monasteria monialium, ad quarum transi-
tum ad religionem strictiorem, non crederem suffice-
re, peti licentiam ab Abbatiis. Sed existimo eam neces-
sario petendam à Prælati cui subieciunt, siue sit Episcopus,
vt in monialibus ipsi subditis; siue sit aliquis
alius Prælati regularis. Et ita tenet Manuel Rodrig.
99. regular. tom. 3. q. 52. art. 6. Probatur, quia ea licentia à
Prælati postulanda est. At Abbatia non est proprie
Prælati. Item, quia moniale egrèdri monasterio est
res grauissima, utpote cui tam acerbè est præcepta clau-
sura: at res tam grauis non est committenda iudicio
mulieris. Insuper, quia debet diiudicare de causa tran-
situs, & an sit inhiatus Spiritus sancti, & adior maio-
ris perfectionis, an potius leuitas quadam, aut temeritas,
vt diximus num. 37. Quod diiudicare, non est mul-
licibus concessum.

Nec credo esse necessarium ad licentiam hanc con-
cedendam consili conuentum, nec dum eum consen-
tente. Quia d. c. licet. de regular. obligat ad petendam licen-
tiam à solo Prælati. Nec Prælati eam concedens alienat
religiosum, nec eum transitum debito fine inten-
tum impedire potest. Sed ipse religiosus vtens iure suo
alienat se in aliud institutum, iure id sibi permittente,
nec amplius obligante, quam ad recognoscendum bonum
obedientiam, petita, etiam non obtenta licentia à su-
periore. Et ita multi ex Doctoribus allegatis num. 41.
tantum dixere, esse tutius peti à conuentu, quasi sen-
tientes id non fore præcisè necessarium; & alij alle-
gati num. 42. dixere, à solo Prælati licentiam hanc pe-
tendam esse.

Secunda conclusio. Si transitus ille ad strictiorem
religionem non ex zelo melioris frugis, sed ex leuitate
quadam, aut alia animi perturbacione procederet, nec
alia legitima transeundi causa concurreret, non poterit
Prælati religionis, qualicumque sit ille, eum transi-
tum concedere; quia etiam sit commutatio voti in maius
bonum, at est acquisitum ius illi religioni, & est aliena-
tio rei ipsi acquisita nulla iusta causa occurrente: nec
illi religioso conceditur similis transitus, nisi quando
ex prædicto maioris boni zelo intenditur, vt diximus
num. 11. An verò id possit Pontifex, dicemus num. se-
quenti fine.

Tertia conclusio. Solius Pontificis est indulgere
licentiam monacho transeundi ad æquæ strictum mo-
nasterium, quando nulla legitima adest causa, vt tra-
dunt Doctores allegati num. 45. Nec licentia Pontificis
excusabit tunc in foro conscientia, vt probat Franc.
quem retulimus num. 44. contra alios ibi allegatos.
Nec credo valere licentiam, etiam si in foro externo, in
quo præsumitur Pontificem dispensare ex causa, nulla
molestia

molestia inferatur sic transeunt. Ratio est, quia etiam votum in aequo bonum tunc commutetur, at aufertur ius acquiritur priori monasterio per professionem illius monachi, & hoc fit absque iusta causa. At credo excurrere licentiam Pontificiam in casu quem tractauimus num. praeced. quia sola illa religio, ad quam transitur, maior arctiorum sufficientem causam praestat, ut possit Pontifex eum transitum indulgere, et si alius non esset permixtus volenti transire defectu boni zeli ad eum inducitur.

65 Quarta conclusio. Si legitima eius transitus causa subit, potest Praelatus Pontifex inferior licentiam concedere, ut diximus num. 45. esse frequentissimam Doctorum sententiam: hanc autem licentiam existimo posse religiosus exemptus concedere Praelatum religionis non immediatum conuentus, sed Provincialium, aut Generalem, nisi constitutio religionis aliud caueat. Nec credo esse necessariam licentiam Episcopi, siue monasterium sit in eadem diocesi, siue in diuersa: si vero religiosus non sit exemptus, exigitur semper licentia Episcopi. Et quidem posse Praelatum regularem quoad exemptos, nulla Episcopi licentia petita, eam facultatem indulgere, constat ex Doctoribus, & rationibus adductis num. 49. Id autem non posse Praelatum immediatum religionis, sed Provincialium, aut Generalem respectu exemptorum, probatur ex auctoritate Antonij Cuci, quam retuli num. 59. & ex duplici eius ratione ibi adducta. Id autem esse Episcopi manus respectu religiosorum non exemptorum, constat ex Doctoribus allegatis num. 49. Et ratio est, quia respectu illorum est Episcopus iustus Provincialis respectu exemptorum: & ad rationem contrariam adductam n. 53. sine, respondimus n. sequen.

66 Credo tamen tam respectu exemptorum, quam non exemptorum exigi quoque consentum conuentus. Constat ex Doctoribus adductis num. 5. & ratio est, quia res haec est vna de maioribus negotiis monasterij, & in qua de monachi alienatione agitur. At maiora religionis negotia non sine consentu conuentus expediri possunt, vt probauimus lib. 5. huius operis. cap. 4. n. 64. vbi n. 67. vsque ad 69. late egimus, qualiter hic consensus conuentus computandus sit: & an sufficiat consensus maioris partis. Vnde etiam responderetur ad rationem adductam n. 53. fin. nam privilegium Societatis Iesv non communicatur aliis religionibus in eo consistit, vt in ceteris religionibus non sufficiat solius Generalis licentia absque licentia conuentus ad hunc transitum; quae licentia Generalis solius sufficit in Societate Iesv.

67 Quinta conclusio. Ad transeundum ad laxiorem religionem, nulla legitima causa existente, solus Romanus Pontifex potest licentiam concedere, nec ea excusabit in foro exteriori, nec in eo valebit, sed solum in foro exteriori, ne molestia inferatur transeunti, vt constat ex dictis n. 52. vbi Doctores, & rationes attulimus

Ius est, Praelatum Pontifice inferiori eam licentiam indulgere posse, etsi ad Pontificem facilis sit aditus. Hanc probauimus ex communi Doctorum testimonio contra alios n. 53. relatos. Quod si opponatur Trident. sess. 25. de regular. c. 19. ibi. Nemo regulari cuiuscumque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem; dicendum est, eius decreti mentem esse prohibere ne ex licentia concedatur absque iusta causa, nec praetermissa causae cognitione, vt olim interdum fiebat quibusvis Praelatis id suo arbitratu concedentibus. Et ita id decretum explicat Nauar. lib. 3. consil. tit. de regularib. in vtriusque edition. consil. 56 n. 3. Emanuel Salsum. verb. religio n. 39. Azor tom. 1. lib. 12. institum. moral. c. 15 q. 1. Leonard. lib. 2. de iust. c. 41. Abb. 13 n. 103. Manuel 2. tom. sum. c. 6 n. 8. Quod si iterum opponas extrauag. Piam ambrosiana de regularib. vbi decernitur, ne Mendicantes possint ad aliam

religionem praeter Carthusianam transire, absque Pontificis licentia, & aliter fore excommunicatos tam recipientes, quam receptos. Respondet bene Leonard. in dubio 13. n. 104. aut eam extrauagantem non esse quoad hoc vsu receptam: aut intelligi de transeuntibus absque legitima causa; quod indicant illa eius verba, *fucaris coloribus, & vt liberis deant, & beneficia monastica consequi valeant.* Et sic Nauar. ad consil. 56 n. 1. dicit Generalem D. Augustini posse suo monacho facultatem transeundi ad laxiorem religionem concedere: & Manuel eo c. 6 n. 8. ait posse etiam in Mendicantibus hanc facultatem concedi ad Provincialibus ex iusta causa, & neuter huius extrauagantibus meminit. Manuel 99. regular. tom. 3. q. 52. art. 15. dicit solum Pontificem posse concedere hanc licentiam Mendicantibus, quia extrauag. Piam, expressè dicit, absque speciali Sedis Apostolicae licentia: & Gregorius XIII. anno 1582. apostolicæ Societati Iesv, vt ipsius Generalis licentia sufficeret, vt etiam professi Societatis possint transire ad aliam religionem, & in eo privilegio interdixit communicationem aliis Mendicantibus; in quo manifestè supponit, secluso hoc privilegio, non sufficere licentiam Generalem. Sed respondeo, tantum concludi vi eius privilegij non posse Generalem eam licentiam concedere; & cum iure communis esset dubia, reliquit locum Gregor. XIII. opinionibus. Praeterea in Societate Iesv solus Generalis potest. At in reliquis religionibus id non concessum est solis superioribus absque conuentus consensu; & ita hoc erit quid speciale in Societate Iesv.

Nec tamen approbo quod ait Azor eodem c. 15. q. 1. vbi id discriminis constituit inter Romanum Pontificem, & alios Praelatos inferiores in hac licentia concedenda, vt ille possit eam concedere ex iusta quidem causa prius cognita, & approbata, minime tamen scripto tradita: ceteri concedere nequeant, nisi antea cognita causa, & expressim scripto mandata. Sed hoc discrimen nulla ratione approbo, quia ea scriptura solum desideratur, vt fides in foro exteriori fiat licentiae concessae, si aduersus transitum aliquid opponatur: vt optime ait Nauar. lib. 3. consil. tit. de regularibus in vtriusque edit. consil. 56. n. 1. At quoad hunc effectum similiter desideratur in ea licentia à Pontifice concessa, vt probauimus lib. 3. de matrim. disp. 29. n. 9. Ergo nulla est differentia inter has licentias. Secundò, quia cum scriptura minime sit de substantia gratiae, vt probauimus ea disp. 29. n. 2. & ex nullo iure constat licentiam hanc esse scripto à Praelatis inferioribus tradendam, id dicendum non est, vt ipse fundamentum desideretur. Nec credo etiam in Praelatis inferioribus desiderari iudicalem legitimam transitus causae cognitionem sumptis testibus iuramento astrictis coram notario: sed satis est, si extrajudicialiter superior informetur, certiorque fiat de causae veritate. Quod nullo iure caueatur praemittendam iudicalem eius causae cognitionem; sed tantum desideretur legitima causa ad valorem dispensationis in eo transitu. At cetera dispensationes ab eis superioribus concessae ea informatione iudiciali legitima causae non indigent. Tandem, quia dispensationes committunt à Pontifice in foro exteriori ordinariis, non indigent ea veritatis precum iudiciali informatione, vt probauimus lib. 8. de matrim. disp. 5. n. 15. ergo nec hac licentia ea informatione iudiciale tegebit.

Septima conclusio. Praelatus hic inferior cum licentiam transeundi ad minus strictam religionem ex legitima causa concedere valens, est respectu exemptorum Provincialis, & generalis, & non Praelatus immediatus ipsius conuentus; respectu autem non exemptorum, Episcopus; in vtroque casu existimo desiderari quoque consentum conuentus. Ducor ex dictis n. 56. 57. 60. & 67. vbi id docentur testimonio, & rationibus

Eit tamen obseruandum, in Societate Iesv Praepositum

fitum Generalem posse concedere licentiam siue professis, siue iis, qui absolutio nouitius biennio vota in ea emiserit, vt transiant ad aliam etiam ordinem praeter Carthusianum, vt concessit Paulus III. Pius IV. Pius V. & Gregorius XIII. in suis literis Apostolicis, & habetur in compendio priuilegiorum Societatis Iesv, verb. apostolic. num. 9. & ibi Pater noster Generalis nulli hanc facultatem communicat, sed huius referuat.

82 Oportet concludi. Legitima huius transitus causa sunt, si religiosus infirma aut incommoda valetudine vitatur, aut ita fragili corporis natura, vt religionis strictioris austeritates ferre nequeat, vt bene docent Abb. cap. non est. num. 6. de regular. Dominic. cap. cum singulari. 5. prohibemus. num. 6. de preben. in 6. ibi Franc. num. 4. Anton. Cucus lib. 3. institum. maior. tit. 1. num. 135. Azor tom. 1. institum. moralium. lib. 12. cap. 14. q. 8. vers. quare. Quare minus bene Manuel Rodrig. tom. 3. q. 99. regular. quast. 52. art. 9. allegans falsò Sorum, dixit hanc non esse causam sufficientem, quia possunt Praelati dispensare cum hoc in illis alperatibus, nisi talis sit religio, vt cum tristitia, & ceterorum nota, ea dispensatio concedatur. At existimo semper esse causam iustam, quia is cum quo ita dispensatur, non potest, moraliter loquendo, non esse religionis onerosus, & causa nulli scandalis, nota, & murmurationis. Item senectus iis austeritatibus tolerandis inepta. Dominic. & Franc. ibidem. Item in sua religione esse aliquid perfectionis impedimentum, quod non est in alia. Tabiena verb. religio. quast. 23. num. 24. Item, si is religiosus odio habeatur à ceteris fratribus, aut indignè, & malè tractetur. Ita Azor ibidem, & Manuel Rodrig. citatus, tom. 3. q. 99. regular. q. 52. art. 9. quod limitat, quando religiosus ille praebet causam, nec emendatur. At si causa illum pernitit, & nititur emendari, & adhuc durat persecutio, & odium illud, erit legitima causa ad praedictum finem. Insuper etiam similes aliae causae, vt si in illa religione ita infamatus sit ob aliquod crimen à se perpetratum, vt semper in ea pudore suffusus, ac subinde magna tristitia affectus vitam transecturus sit. Item difficultas magna sustinendi austeritates huius religionis, quae est in re ipsa, vt si in consulta prudentia professus, vel non creditur ita aspectam esse religionem ex simpliciter quadam. Ita Manuel Rodrig. eo art. 9. fecus inquit quando ex prauo habitu difficultas procedit; quod idem tenent alij, quos retuli lib. 8. de matrim. disp. 10. num. 19. quod tamen ibi dixi intelligendum, nisi prauus habitus eod deuenierit, vt iam votis illis ligatus non possit praefragilitate sua frequentes lapsus vitare. Item est causa iusta, quando propter noxiam aëris temperiem nequit ille religiosus esse in ea religione. Ita Manuel Rodrig. eo art. 9. citat. Marian. Socin. Menochio de arbit. cenur. 5. c. 1. num. 26. Sed bene limitat Manuel intelligi, nisi sit aliud monasterium eiusdem ordinis extra locum illum, in quo est mala temperies. Item est causa iusta necessitas magna parentum, cui in ea religione nequit commodè subueniri: ac poterit in laxiori. Ita Manuel Rodrig.

Quod si protejio emissã fuerit tempore minoris aetatis, nempe aetate vigesimum quintum annum, facilius causa erit legitima ad dispensandum in hoc transitu, quia facilius prospicitur gestis in ea aetate, in qua non tam maturum consilium adest. Et ita sentiunt per illum textum Innocent. cap. significatum, in fine. Franc. cap. cum singulari. 5. prohibemus. num. 5. de preben. in 6.

73 Quod si protejio emissã fuerit tempore minoris aetatis, nempe aetate vigesimum quintum annum, facilius causa erit legitima ad dispensandum in hoc transitu, quia facilius prospicitur gestis in ea aetate, in qua non tam maturum consilium adest. Et ita sentiunt per illum textum Innocent. cap. significatum, in fine. Franc. cap. cum singulari. 5. prohibemus. num. 5. de preben. in 6.

74 Nona conclusio. Licentia absolute concessa ex iusta causa, & quocumque Praelato transiendi ad aliam religionem, intelligitur de religione stricta, quia etsi privilegium debeat operari aliquid vniuersale, non debet

extendi ad alium, in quo non inuenitur eadem ratio, vt bene tradit Decius cap. 1. in nou. edit. num. 38. de rescript. & probatur cap. cum dilectis, de consuetud. & l. si quando. C. de inoff. testam. at praefata licentia operatur effectum transeundi ad parem religionem, ad quam sine illa transire non poterat. Ergo non debet operari effectum transeundi ad laxiorem, cum dispar huius transitus ratio sit. Sic Nauar. lib. 3. consil. in 2. edit. tit. de regular. consil. 57. num. 1. & Manuel Rodrig. 99. regular. tom. 3. quast. 52. art. 11. Quod tamen limitarem, nisi adiecta esset dictio vniuersalis; vt ad quaecumque religionem transire possis. Tunc enim dictio vniuersalis comprehendit etiam religionem laxiorem.

Non tamen approbo, quod ait Nauar. eod. tit. de regular. in 2. edit. consil. col. 58. n. 1. nempe licentiam à Pontifice concessam Mendicanti transeundi ad quaecumque ordinem religiosum laxiorem, comprehendere etiam transitum ad ordines militares; quia ille sunt vere religiones. Sed iure optimo eius Additionator contrarium sentit, & iam Congregatio Cardinalium die 17. Nouembris 1578. declarauit eas licentias non extendi ad transitum ad ordines militares, nisi expressè id concedatur. Idem quoque tradit Manuel Rodrig. citatus quast. 52. tom. 3. art. 12. quia esto sint vere religiones, non comprehenduntur sub communi nomine religionum. Quare idem credo, etsi licentia esset vniuersalis transeundi ad quaecumque religionem. Sed vt transire hic liceret, oporteret id exprimi.

Vtrum verò absque debita licentia transeundi ad laxiorem religionem, aut aequè strictam, sit apostata, & incurrat excommunicationem dimittentium habitum, dicemus c. seq. n. 8. & n. 67. Et an eieci possint absque licentia superioris transire ad laxiorem religionem, dicemus c. 9. n. 37. Et an transeunti legitime ad aliam religionem, indigeat nouo anno nouitius, nouique professione, diximus lib. 4. cap. 27. num. 12. 5. 1. Et an licentia obrepta, tacendo habitus dimissionem, quò facilius impetretur dispensatio, valeat, diximus lib. 8. de matrim. disp. 25. num. vltim. vbi late probauimus eam non valere.

Quando autem dubium est, an licentia transeundi sit legitima, aut eam illegitimam esse constat, poterit obtineri à Pontifice confirmatio, seu approbatio illius transitus, vt bene docent Lopus alleg. 130. alijs 135. n. 2. & ibi Mandos. in additio. lit. C. R. e. buff. in pract. benef. et al. de breuib. vers. per breue quoque regulari. num. 50. Atque idem credo posse obtineri ab eo qui eam licentiam dare poterat. Is enim sicut à principio poterat transeundi licentiam concedere, ita & modo poterit transirem approbare, cum nihil aliud sit quam concedere permanentem in ea religione licentiam, seu ex tunc transeundi ad illam.

Ex dictis deducitur, minus bene dixisse Rayner. in sum. tit. de transi. cleric. circa fin. vt eum refert, & improbat Ioan. Andee. addit. ad Speculator. tit. de d. 1. vbi dicitur, si quis transierit ad aequè strictam religionem per licentiam, etsi ea non obtineatur. Id enim à veritate alienum esse constat ex cap. licet. de regular. vbi id tanquam speciale conceditur in hoc transitu ad strictiorem religionem, & ex dictis à num. 43. vsque ad 45. vbi vt possit in eo transitu dispensare Praelatus inferior, exigi causam diximus, & solius Pontificis esse dispensare sine causa, & hoc quoad solum forum externum.

Demum in hac quaestione supersunt aliquae difficultates. Prima est, an religiosus choro destinatus, & proinde vt ad sacerdotium promotuatur, possit superioris iussu, & auctoritate ad ordinem laicorum, seu conuerforum transferri, ita vt ad sacerdotium tam promouendus nõ sit, sed futurus religiosus licet Nauar. cap. quando. quast. 2. n. 2. o. de consecr. d. 1. id fieri posse legit. Quod superior religionis nequeat religioso concedere

cedere facultatem transeundi ad laxiorem religionem. At constatur statum laicorum esse laxiorem & minus perfectum. Et confirmatur, quia D. Thom. ab omnibus receptus, 2. 2. q. 1. 89. art. 8. ad 2. docet, ex monachis actio- nis vite, laicis tamen licere transire ad canonicos regu- lares, ubi clerici futuri sunt, & non è contrà. Quod ordo clitorum sit alior, iuxta illud D. Hieronymi ad Rusticum; Sic vite in monasterio vi clericus esse me- rearis. Secundo, quia Prælati religionis non potest eximere suum religiosum professum ab onere diuini officij persoluendi, annexo professioni deputatorum ad chorum. At ab eo vitæ eximere possit, si eum ad lai- corum ordinem transferre valeret, tunc enim ab eo onere liber maneret. Tandem, quia principalis pars vo- ti solemnitis obedientie profitentis, vt choro depute- tur, est hoc spirituale recitandi officij canonicus onus. Ergo sicut solius Pontificis est dispensare in eo voto solemniti; ita & in hac principali parte.

30 At contrarium reputo verius, quod tenet Scotus lib. 10. de iust. q. 5. art. 3. col. penult. v. s. ad aliud verb. Atag. 2. 2. q. 83. art. 12. d. 4. in 4. art. paulo ante §. contrarium tam. & notab. 2. s. h. Azor lib. 1. o. instit. moral. c. 6. q. 7. Petr. de Ledef. 2. tom. sum. v. rati. 9. cap. 4. fol. 1065. col. 2. qui omnes bene addunt, tunc huic officij canonici obligatio liberari, eo quod iuxta veriorem sententiam obligatio hæc recitandi non ex ipsa professionis vi emanat, sed ex consuetudine, & ex eo quod religio- sus ex sua voluntate, & superiorum consensu ad cho- rum deputatur. Quare eo ipso quod ab hac deputatio- ne liber manet, solutus quoque à vinculo officij cano- nici censetur. Ratio autem huius sententia est, quia nullatenus substantialis religiois status variatur, sed illaxus manet, nec hic ad religionem aliam transferitur; sed cum eisdem illiutinet numero religionis votis, verus illius religionis alumnus manet. Præterea, quia etiam transeundi ad religionem aliam laxiorem, con- cedere potest licentiam Prælati, vt probauimus n. 66. nedum ad inferiorem quemdam statum intra eandem religionem, eo vel maxime quod etiam humilior sit is laicorum status, & ad inferiora ministeria deputatus; est tamen durior, & asperior: & iuxta maiorem, aut mi- norem austeritatem diximus num. 22. pensandam esse maiorem, aut minorem religionis perfectionem quoad hunc transitum. Tandem, quia saltem negari non po- test ob religiosi delictum id effici in illius pena posse, sicut potest alias grauiores pœnas Prælati inferre, vt perpetui carceris, tritremium, & similes. cap. quanto. de offic. ordinari. & cap. in singulari. & cap. ea te. de stat. monach. At in hoc casu quo culpa remouetur autoritate superio- ris ab eo statu deputatorum choro; bene ait Azor proximè allegatus liberari illum officij canonici peno. Quod si arguas, inde sequi hunc ex culpa sua reportatum illius exemptionis commodum, cum tamen cle- ricum degradatum ob id, nullus ab onere recitandi exi-

deo, nihil absurdi esse, vt id commodum ex actio re- portetur, non per se, & ex vi delicti, sed per accidens; quia in penam illum remouetur à statu, cui id onus erat annexum; & sic cessante principali, cessat accessori- um. Sicut etiam quando culpa sua priuatur benefi- ciarius sua præbenda; subinde obligationibus omni- bus illi præbendæ annexis, & sic onere recitandi liberatur. Nec est simile de degradato; quia non est ea so- la ratio, cur maneat hic obligatio altitudinis, sed quia perseverat in eo character, cui hoc recitandi onus iuris ecclesiastico annexum. Nec obstant contraria argu- menta proposita num. præced. Nam ad primum negat antecedens, & esto id esset verum, non est hic tran- situs ad laxiorem religionem, vt explicuimus. Ad con- firmationem respondeo, loqui D. Thomam de transitu ad aliam religionem, & retenta sua doctrina, quan- tum ad, retulimus, dicente maiorem religionis perfe-

ctionem quoad hunc transitum attendi penes maiorem perfectionem in se, & ministeriorum ad quæ deputa- tur, & non penes maiorem arcitudinem, cuius con- trarium num. 2. 1. probauimus. Ad secundum dico, non posse Prælatum directè, & per se eximere subditum ab ea recitandi obligatione: at postea per accidens remo- uendo eum ab illo statu deputatorum choro. Ad vlti- mum negandum esse antecedens; ea enim obligatio non oritur ex voto professionis, nec ei præcisè est annexa; sed oritur ex generali consuetudine obseruanti, vt om- nes professi choro deputati teneantur ad officium cano- nicum, quando choro deputati manent.

Non tamen explicant hi Doctores, cuius Prælati au- thoritate hæc translatio religiosi deputati choro fieri possit ad laicorum statum. Sed cum hæc translatio gra- uis sit, & maior quàm de vno monasterio ad aliud eius- dem ordinis, quæ solius Provincialis est; existimo id non esse Prælati immediati conuentus, sed Generalis, aut Provincialis, cum conuentus quoque consensu in religionibus exemptis non exemptis autem, Episco- pi cum consensu quoque conuentus; sicut de transla- tione ad aliam religionem æque arctam, aut arctiorem probauimus num. 66. 67. 71. & hoc nisi constitutiones religionis aliud præscribant, quibus standum est. Quia est translatio hæc non fit tam grauis ac illa, at satis grauis est, vt non censetur concessa Prælati im- mediatis conuentuum, quibus minor translatio de loco ad locum denegatur. Existimòque causam iustam ad id desiderari, & eam esse vel punitionem delicti, vel in- gentem vitæ humilioris in illo religio ardorem, vel ineptitudinem ad literas ascendendas, & sacerdotum ministeria, concurrenter voluntate illius ad eam transla- tionem: non enim inuitus nisi in delicti penam cogi possit, vt pote quod suam professionem superat. At in Societate Iesv hæc translatio ex laico ad statum scho- lasticorum, vel è contrà, solius Præpositi Generalis est. Solum enim Provinciali permittitur in eius regula 67. vt quos tanquam indifferentes admittit, applicet ad gradum scholasticorum, vel laicorum, & hoc intra probationis biennium.

Secunda difficultas est, an legitima licentia transla- tum de vna in alteram religionem possit superior re- ligionis, ad quam transferatur, admittere animo eius non retinendi in claustrum, sed dandæ ei postea licentia manendi extra claustrum perpetuò, vel per multos annos? Hanc quæstionem disputat Nauarr. comment. 4. de regu- lar. num. 11. & 12. vbi bene cum decidit dicens duo. Prius est, ante decretum Trident. sess. 14. de reformat. cap. 11. id fuisse frequentissimum, vixque à culpa libe- rum; quod bono fine admissio desisteretur: finis enim solebat esse vagari, & liberum reddi à iugo regu- læ. At potuisse ait illi licere in aliquo euentu, nempe concurrentibus maxima sua religionis defendendæ ne- cessitate, ob molestias, persecutiones, aut dissensiones, vel similes casus, & magna difficultate inueniendi mo- nasterij, eum religiosum perpetuò alere in claustrum vo- lents, & magna eum translatio fiducia. Tunc enim possit Prælati eum admittere animo concedendæ licentia manendi extra claustrum, non tam amplè, & vagè, sed arctatè ad eum locum, in quo possit Prælati eius vi- tam nosse, eiusque curam habere, eumque corrigere, & si opus esset, aliò transferre.

Posterior Nauarr. dictum est. Hodie est maior diffi- cultas; nam Tridentinum sess. 14. de reformat. cap. 11. sic decidit circa hoc. Nemo cuiuscumque ordinis Prælati, vel superior vigore cuiuscumque facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi in ordine ipso, ad quæ trans- feratur, sub sui sui, & ioris obedientia in claustrum perpetuò ma- neat. vbi aperit. hic licentia concedendis aditum oc- cludere videtur. Verum Tridentinum non videtur oc- cludere nouum ius, sed antiquum declarare, & ita in- probare eas licentias, eo quod committere erant illi- citæ,

citæ, ac statui religio valde perniciosa, vt constat ex proxiimo eius decreti, ex quo eius ratio finalis desu- menda est, ibi. Quia regulares de vno ad alium ordinem transferantur, facili è suo superiori licentiam standi extra mo- nasterium obtinere solent. Ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur. Quare in casu, in quo prædictæ licentia ante id decretum erant licitæ, qui num. præced. explicatus est, erunt quoque concessæ, quod in eo casu tantæ necessi- tatis nec faciliè modè dicantur, nec materiam va- gandi præsentent, nec sit omne salutis remedium huius- modi religiosus occludendum. Et vtremque dictum mihi valde placeat; & hoc posterior tenet etiam Manuel qq. regular. tom. 3. q. 53. art. 4.

84 Hinc deducitur, posse Prælatum eam standi extra monasterium translati sui facultatem concedere, quam licitè concedere possit propriis eius religionis alum- nis. Et sicut his non possit abique iusta causa conce- dere, secus tamen illa existenti, ita & illis; quia Tri- dentinum eo. cap. 11. id solim intendit, vt tanquam ceteri alumni hi translati tractentur; aliàs essent hi melioris conditionis, quàm alumni, qui ex causa iusta tractandi negotia monasterij, vel eius visitatis procurandæ, pos- sent à Prælato cogi aliquandiu extra monasterij esse; cum tamen hi translati compelli ad id nequeant. Et ita docent Nauar. eod. comment. 4. de regular. n. 15. & Manuel eod. art. 4.

85 Tertia difficultas est, an translati ad aliam religio- nem, vt sit Prælati illius, finito officio maneat mona- chus prioris, an posterioris monasterij? Breuiter dico, remanere monachum posterioris monasterij, quia debet profiteri in posteriori, & proinde manet deinceps illius. Ita docet Nauar. lib. 3. consil. tit. de regular. in 1. edis. to. consil. 61. num. 210. & latius Manuel qq. regular. tom. 3. q. 52. art. 26. contra alios quos ibi refert.

86 Quarta difficultas est, an transiens ad aliam religio- nem, & in ea professus, sedere debeat in Capitulo iuxta antiquitatem prioris, an posterioris professionis? Dic, iuxta posterioris, quia ex eo tempore incipit esse religio- sus illius, quod est limitandum, nisi translati esset, vt esset posterioris Prælati, quia finito officio sedebit in primo loco post Prælatum in memoriam pristinae di- gnitatis, nisi essent alij, qui maiorem honorem gesserint. Sic Nauar. lib. 3. consilior. tit. de regular. in 1. edis. to. consil. 60. in 2. lib. 7. tit. de maior. & obedien. consil. 11. Ma- nuell. qq. regular. tom. 3. q. 52. art. 29.

87 Vltima difficultas est, an legitime trāslatus ad aliam religionem, teneatur ad vota specialia in priori religio- ne emissa, vt an translati ex religione Minorum, teneatur ad carnis abstinere seruando vitam quadra- gesimalem, quam promisit: Et an qui professionem emi- lerat in Societate Iesv, si Minor fiat, aut Dominica- nus, teneatur ad ea vota specialia, quæ in Societate emittuntur à professis? Respondetur, non teneri, quia ea vota specialia annexa sunt professioni prioris religio- nis. Quare eo ipso quod religiosus ille expellatur, liber manet ab illis votis, vt ostenditur infra c. 9. n. 24. Ceterum autem prioris religionis professio per transitum legitimum ad aliam religionem. Necessè ergo est, vt ac- cessoria cessent. Ita Suar. tom. 2. de religio. tract. de vot. lib. 6. cap. 3. num. 7. vbi bene addit, illa non esse valida, si professio, cui accedunt, esset irrita.

S Y N O P S I S

An valeat professio in religione arctiori ad quam transiit, quando est transiit contra prioris monasterij privilegia? n. 88.
An valeat professio, quando non bono zelo, nec petita licentia, sed leuitate transiit ad arctiorem, & an possit, & teneatur professus redire ad primum monasterium. n. 89.
Quid si petita est, & non obtenta licentia? n. 90.
Quid si petita, & obtenta sit? n. 91.

Quid si bonus zelus adsit, at transiit est in notabile vel gnis de se, & damnum? n. 92.
An valeat, quando religio ad quam transiit, non est strictior? n. 93.
An quando quis transiit ad strictiorem bono zelo, non tamen petita licentia, possit renouari referret quaedam sententia. n. 94.
Explicatur sententia auctoris. n. 95.
An valeat professio in hoc posteriori monasterio? n. 96.
Quid si licentia petita, & ex iusta causa denegata transiit? n. 97.
An possit, & teneatur hic redire ad primum monasterium? n. 98.

Qua actio est renouandus professus hic? n. 99.
An si appellatione, vel querela pendenti, hic transiit ad strictiorem religionem, sit ante causa cognitiōem per viam ar- tentatū restituendus? n. 100.
Pendenti lite inter vtrumque monasterium, in vtro illorum esse debeat? n. 101.
An si posteriori monasterium noluit eum defendere, sit ad id cogendum? n. 102.
An si lite mota obtineat religiosus translati, etiam renoua- tum, cogatur posteriori monasterium eum admittere? n. 103.
An religiosus ad strictiorem religionem legitime transiens, si ad illam non admittatur, vel admissus expellatur, aut retroce- dat, sit in priorem admittendus? n. 104.
Quid si illegitime transiit? n. 105.
An religionem laxiorem contra sui ingressus, nec rediens ad suam admittit peccet manens in laxiori? n. 106.
An si adiens Iudices Apostolicos qui decernant eum in laxiori permanere, incurrat pœnas motus proprii Pij V. contra non redeuntes ad suam religionem? n. 107.
Postea inuenies summaria quæ desiderantur.

QVÆSTIO quinta. An deficienti quacumque ex conditionibus iure petitis ad transitum in strictiorem religionem, irrita sit professio in posteriori religio- nis, possitque religiosus ille renouari, & quo remedio? Meminisse oportet quatuor conditionum, quas num. 2. peti diximus, vt permittatur transitus ab vna religione ad aliam. Difficultas ergo est, an taliter conditiones ex petite sint, vt quacumque ex illis deficienti, transitus, & professio in altera religione emissa, valore desituantur; an potius, est peccetur, valida sint hæc? Et quidem quando deficit prima conditio, nempe, quia contra tenorem prioris religionis transiit ad aliam, attendenda sunt priuilegij verba, an professionem irritent, necne. Et quidem extrauag. Viam, de regular. irritat professio- nem Mendicantium transuentum ad alium monasti- cum ordinem, præter Carthusiensem; & priuilegia Societatis Iesv, quæ ceteri Mendicantes participant, ir- ritant professionem transuentum ad alium monasticum ordinem præter Carthusianum, abique legitima Generali licentia, quorum priuilegiorum meminimus num. 29. & num. 32. explicuimus, quid speciale habeat circa hoc ultra alios Mendicantes.

Quando deficit sola secunda conditio, quia scilicet 89 ait non bono zelo, & melioris frugis studio, sed teme- ritate, aut leuitate transiit, si transiit non petita li- centia, existimo professionem fore nullam. Quod fecit expresse sentit Abbas consil. 9. c. num. 2. vol. 1. & Rosel. verb. religio. 4. num. 6. vbi expresse dicunt non valere hunc transitum, & ita est professus sit in posteriori religio- ne, posse propria autoritate redire ad primum religionem, & teneri redire, vt pote qui priori religio- ni alligatus est; & reddunt rationem. Quia etiam in variis sententiis eant Doctores, an bono zelo transiens non petita licentia renouandus sit; concordant tamen vni- uersi eum renouandum, quando bonus defuit animus, vt videbimus n. 96.

Immo idem dicendum est, quando petita licentiam, 90 & non obtinuit, quia cap. licet, de regul. tantum concedit transitum ad arctiorem religionem petita, etiam non ob- tenta.

renta licentia, quando zelo melioris frugis sit. Cum ergo hoc deficiente transit fiat nullo iure permittente, erit omnino irritus, & profectio corrumpit. Item quia eo. c. licet, vers. talis ergo. redditur ratio, cur liceat transire bono zelo intentus licentia petita, et non obtenta; his verbis; *ex lege prima que publica legi preiudicat, absoluitur.* vbi Gloss. *verb. ex lege*, explicat, quae est amor Dei; & in fine ait textus non molestandum transeuntem, quando dignoscitur transitum fuisse corde puro, & conscientia bona, & fide non ficta. Ergo his deficientibus, potest reuocari tanquam non legitime in posteriori ordine profectus. Et hoc clare videtur tenere Abbas eo. cap. licet. in fin. vbi expressè dicit, transeuntem ad strictiorem religionem non causa iusta ductum petita licentiam, non tamen obtenta, esse profectus sit in posteriori monasterio, posse vendicari à prioris monasterii Abbate. Vbi pondero verbum, *vindicari*, quod est proprium habentis dominium. *In rem. ff. de rei vindicari.* & cap. sane. num. 2. de regular. dicit, vt teneat ingressus, oportere duo concurrere. Alterum, vt non fiat causa leuitatis: alterum verò, vt strictior sit religio, ad quam transitur. Idem videtur tenere Cauedo in decisomb. Senar. Lusitan. part. 1. decis. 196. num. 1. & 2. vbi ait, non concurrentibus his conditionibus posse vendicari monachum translatum, esse quadraginta annis steterit in posteriori monasterio.

92 Maior difficultas apparet, quando obtenta licentia est, at non bono zelo intentata, concessit tamen licentiam Prælati aut cõficius praux intentionis, aut illius ignarus, quia vel perens ipsum decepti, vel ipse non interrogauit petentem licentiam de eius intentione. Et existimo in omnibus his casibus non valitum professionem; quod colligo ex verbis Abbatis num. præced. in fine relatis, dum absolute ait, ad valorem ingressus exigi, vt non fiat causa leuitatis, sed zelo melioris frugis; & constat nomine ingressus intelligi professionem, per quam cum effectu capessitur religio. Quare iure optimo Syluest. *verb. religio. 3. q. ult.* dicit, iura de religionis ingressu loquentia, nomine ingressus intelligere professionem. Item dicit, quia *sihnd cap. licet. de regular.* & rationes in eo tradit, quas num. precedenti retulimus, vt hic transitus in prioris professionis, & iuris per ipsam priori monasterio acquisiti præiudicium permittatur; procedunt, quando transitus bono melioris vite zelo fitur. Ergo eo deficiente fit contra omne ius, & sic profectio corrumpit. Fauet etiam huic sententia Abulen. cap. 30. Numeror. q. 73. vbi ait, transeuntem ex causa leuitatis, esse licentiam petierit, reuocari posse.

91 Quando autem bonus zelus adest, at deficit altera pars eius secundæ conditionis, nempe, quia is transitus cedit in notabile prioris religionis detrimentum, existimo ex eius solius conditionis defectu non fore professionem in posteriori religione irritam. Quod clare indicant Ioan. Andre. cap. licet. num. 2. de regular. & ibi Anton. num. 2. A. de iur. num. 1. opposit. 2. Cardin. num. 1. opposit. 4. dicunt enim, quando transitus tenuit, non reuocari ipso iure, sed eo restitutionis, sicut in temporalibus Ecclesia læta restituitur. Ergo supponunt tanquam certum, ex hoc solo defectu non esse irritum transitum, sed beneficium restitutionis per Ecclesiam implorato, reuocandum. Id etiam mihi persuadeco, quia e hoc solo defectu non constat esse illicitum transitum sed sub iudice res esse, vt n. 1. diximus.

93 Quando deficit tertia cõditio, quia religio ad quam transitur, non est strictior, manifestum est professionem in posteriori religione fore irritam, nisi adfit legitimum dispensatio potentis illam concedere ad transeuntem ad æquè strictam, aut laxiorem religionem; quia nulli iure is transitus permittitur, nec hic religiosus sui iuri erat, vt valide potuerit in prioris professionis, & iuri per ipsam priori monasterio comparari, præiudicium profiteri in altera religione æquè stricta, aut laxiori.

Sed quando deficit vltima sola cõditio, quia scilicet re vera transitur ad strictiorem religionem, & bono zelo, nec contra prioris religionis privilegia: at non petita est licentia; est potissima difficultas, an sic transiens possit reuocari ad prius monasterium? Quidam censent hunc reuocari non posse. Quia cap. licet. in fin. de regular. absolute dicitur, non molestandum qui bono zelo transit. Secundo, quia nulli præiudicium inferitur, cum cerimonia sola accidentaliter desiderata sit ad licitum ingressum, nempe petito licentia, nec eam obtineri sit necessarium; sed iubetur transiens petere, ne bonum obedientiæ contemneret videatur, ac proinde ad solam præsumptionem contemptus vitandam. Tandem, quia frustranea esset reuocatio, cum statim ac reuocatus fuerit, possit, petita licentia, velint, nolint superior eam concedere, redire ad posteriorem religionem. Et ideo huius sententia sunt Gloss. eo. cap. licet. verb. licentiam. & cap. sane, in fine. de regularib. & ibi Innocent. in fine. Goffred. Petr. & Abb. antiq. eo. cap. licet. sic eos ibi refert alter Abb. num. 10. Idem Ioan. Calderin. ibi, Archidiacon. cap. 2. statim in princ. 19. q. 3. Turrec. cap. 1. num. 2. 19. quest. 3. Ricard. 4. dist. 38. art. 8. quest. 1. ad 3. & ibi Paludan. q. 4. art. 4. num. 43. Aftenf. sum. 1. part. lib. 1. tit. 20. art. 10. q. 1. Barbat. consil. 9. preclarè scribit. column. 8. vers. & adduco elegantem. tom. 2. D. Anton. 2. part. tit. 11. cap. 2. §. 9. vers. hoc autem videtur. Syluest. *verb. religio. 4. quest. 1. notabil.* 4. Tabien. *verb. religio. quest. 2. 4. num. 25.* Eandem sententiam sequitur cum hac limitatione Ioan. Calder. eo. cap. licet. vt eum refert ibi Abb. num. 10. nempe, quando prius monasterium non haberet privilegium, ne ab eo transiret prætextu melioris vite, tunc enim reuocandus non esset: secus si haberet tale privilegium.

Quamuis tamen prædicta sententia sit satis probabilis; at frequentior, & probabilior sententia habet hunc reuocari posse. Ducor, quia cap. licet. in fin. de regular. dicitur, hunc reuocandum non esse, quando constat eum bono animo transisse. At hic bonus animus minime præsumitur, sed leuitas, & temeritas, quando non petita licentia transit (vt num. 13. probauimus ex eodemmet textu.) Ergo tunc reuocandus est. Secundo probatur à contrario sensu ex eodem cap. licet. vers. talis ergo. vbi solum conceditur licentia boni illius propositi adimplendi, quando superior petitam licentiam proterè denegat. Et ideo hanc partem sustinent Gloss. cap. 2. verb. monachus. 19. quest. 3. & cap. intelleximus. in fin. in vlt. solus. de stat. & qualitat. & ibi Innocent. num. 2. Hostienf. num. 5. Abbas num. 3. opposit. 1. & ibi Zachar. in addition. lit. B. hoc extendens ad casum, in quo dubitatur, an petierit licentiam. Cum enim petere licentiam sit quid facti, non præsumitur nisi probetur. Idem Hostienf. eo. cap. licet. num. 9. & num. 15. vers. bonum obedientia. & ibi Ioan. Andre. num. 21. dicens sic se vidisse pronunciari. Anton. num. 13. Anchar. num. 1. 2. quest. 1. Abb. num. 10. Cardinal. num. 3. quest. 2. Henr. num. 8. idem Abb. conf. 19. tom. 2. volum. 1. Galp. Calder. conf. 2. q. 2. an professus. in de regular. 1. appus allegat. 130. alias 135. num. 2. & ibi Mandol. in addition. lit. R. idem Mandol. addition. ad Lupum. allegat. 61. alias 62. quidam Francisc. lit. A. Paul. Clement. 1. & ibi Cardin. in princ. num. 5. opposit. 2. de regularib. Roman. conf. 341. circa primum. numero 3. & 4. Maior 4. dist. 38. quest. 2. 1. in arg. contra 2. conclus. Rosel. verb. religio. 4. num. 4. & 6. D. Anton. 3. part. tit. 16. cap. 4. §. 1. fin. Nauar. lib. 3. consil. iij. de regul. in 1. edit. consil. 59. num. 2. in 2. consil. 5. num. 1. Leonard. lib. 2. de iust. cap. 41. dub. 13. num. 101. Azor tom. 1. institui. moral. cap. 1. 4. q. 6. Et limitationem num. præced. adductam ex Ioan. Calder. reprobant Galp. Calder. & Abb. eo. c. licet. num. 10. & ibi Cardin. proxime allegati. Nec obstant adducta in contrarium, num. præced. Nam ad primum constat ex dictis in prima ratione huius sententia, vbi probauimus eam partem textus potius fauere huic sententia. Ad secundum dic, eam petitionem licentia non desiderari

desiderari solum ad licitum ingressum, sed ad eius firmitatem, vt satis probatum est. Ad vltimum respondent Ioan. Andre. Anton. Cardinal. Anchar. Abb. eo. conf. 95. num. 2. Rosel. proxime allegati, eam reuocationem non fore frustraneam; tum quia potest ille mutato proposito permanere in priori religione, à qua transierat; tum etiam, quia ea reuocatio satis iuri, esse potest reuocatus iterum ad eam religionem, seruato iuris ordine, nempe petita licentia, transire, sicut in ordinata alicuius electione repulsa, admittitur ordinata eiusdem electio. c. innotuit. & c. super eo. de elect.

96 Ex his deducitur primò, quid dicendum sit de valore professionis in secundo monasterio, ad quod non petita licentia transitum est. Si enim sustineamus priorem sententiam dicentem hunc reuocari non posse, est subinde dicendum professionem fuisse validam. At recentia nostra sententia dicenti posse reuocari, dicendum est esse irritam. Atque ita clarè sentiunt Abb. conf. 95. num. 2. vol. 1. & Rosel. verb. religio. 4. num. 6. vbi dicunt transitum omnino non valuisse, & loquuntur de professione iam in posteriori religione. Idem sentit Mandol. addit. ad Lupum. allegat. 61. quidam Francisc. alibi 62. lit. A. vbi ait hunc transitum esse nullius momenti, & ideo reuocari posse.

97 Immo idem existimo, quando petita est licentia, sed ex iusta causa denegata est, quia non conceditur is transitus sine licentia, nisi quando ternerè, & proterè licentia denegatur, vt constat ex eo. cap. licet. vers. talis ergo. & constat ex dicendis num. 100. vbi hunc transeuntem reuocari posse probauimus.

98 Secundo deducitur, hunc professionem iam in secundo monasterio, posse propria autoritate ad prius redire, cum profectio posterior irrita sit, & prior valida. Et ita docet Abb. conf. 95. num. 2. volum. 1. & probat ex cap. intelleximus. de error. & qualitat. ibi; *ad primam domum redire curasti.* qui reditus approbatur in eo textu, & c. mandamus. 19. q. 3. ibi; *precipimus vt redeat.* Quare credo etiam cum teneri redire, si commode, & absque scandalo possit, & religiosi prioris monasterii velint eum admittere: id enim ratio adducta probat.

99 Reuocabitur autem huiusmodi profectus triplici actione. Prima est rei vendicatio; quamuis enim hæc non competat nisi domino. *In rem. ff. de rei vindicari.* at hæc est larga rei vendicatio, & competit pro homine libero alterius potestati subiecto, adiecta tamen causa. Secunda actio est, cõditio ex Canon. Statutum. 19. q. 3. Vltima est, implorare officium Iudicis. Ita docent Innocent. cap. licet. num. 4. de regular. & ibi Ioan. Andre. num. 9. Anton. num. 9. Hostienf. num. 1. 6. Abb. num. vlt. Cardin. num. 3. quest. 14. Roman. consil. 341. circa primum. num. 3. Atque triplex hæc actio competit, non solum quando religiosus transit ad strictiorem religionem non petita licentia; sed etiam quando petita, & ex iusta causa denegata transit, vel nulla causa assignata, & non petit subdistingui causam, cum tunc eam debeat petere, vt diximus num. 38. atque ita docent Innocent. Ioan. Andre. Hostienf. Cardinal. ibid. Et potest Abbas religiosum hunc repetere, et si non appellauerit Abbas ante transitum, vt bene docent Innocent. & Hostienf. ibid. Ioan. Andre. num. 11. Cardinal. q. 16.

100 Quod si Abbas prætendens monachum transiisse illicitè, appellat, aut causa verisimili ante transitum, & appellatione pendenti transierit, debet statim ante causæ cognitionem per viam arcentati restituere officio Iudicis priori monasterio. Ita docent Innocent. eo. cap. licet. num. 4. Hostienf. ibi. num. 16. Ioan. Andre. num. 9. Anton. num. 9. Cardin. num. 3. quest. 11. & 12. Anchar. num. penult. Adduntque Innocent. Hostienf. Ioan. Andre. & Anton. idem forte esse si non est appellatum, sed res ad superiore delata est per viam querelæ; & Anchar. ait, hanc restitutionem in vtroque casu faciendum.

101 Sed dissident Doctores pendenti lite inter vtumque Summa Th. Sanchez. pars 111.

que monasterium, in quo debeat esse ille monachus si translatus. Hostienf. cap. licet. num. 16. & ibi Ioan. Andre. num. 11. Anton. num. 10. Abb. in fin. aiunt, in posteriori monasterio ad quod transit, ipsum esse futurum, quid hoc est in quasi possessione ipsius, & est reus. At transitus est, eum futurum in priori monasterio, à quo transfertur quia prius monasterium legitimum ipsius professionem habebat per professionem, qua in dubio spoliari non debet; & si iniuste ante legitimam declarationem iustitia transitus spoliatum est, & debet restituere recuperata sua pristina possessione, eo vel maxime quod Abbas ipsum admittens ad posteriori monasterium absque dimissiois literis prioris Abbatis, aut sine huius transiens examine, fuerit in culpa, vt probauimus num. 40. & ita docent Innocent. eo. cap. licet. num. 4. Cardin. num. 3. q. 13. Anchar. num. penult.

Sed si posteriori monasterium nolit cum defendere, cogetur vtique officio superioris, quando annus à transitu iam lapsus est; secus si is nondum lapsus sit. Et ita docent Ioan. Andre. Hostienf. Anton. Cardin. n. 3. q. 15. vbi allegati sunt num. præced.

102 Si lite mota obtinuit religiosus ille translatus, & iam reuocatus, cogetur posteriori monasterium, vel lit, nolit, eum admittere. Quia ex quo iam in eum consensus, non potest retrocedere, argum. cap. dilectissimi. 8. quest. 2. nisi ex secunda receptione scandalum immineret. Quod arbitrio superioris relinquatur. Sic docent Ioan. Andre. eo. cap. licet. num. 11. & ibi Hostienf. num. 16. Cardin. num. 3. q. 15. Anchar. in fine.

104 Tandem difficultas est, an religiosus, qui ad aliam religionem transit, & postea ad pristinam redit, sit necessarii admittendus? Et potest hæc questio tractari, quando iuste, & quando iniuste. Et quidem quando iuste transit, vt ad strictiorem religionem impetrata licentia, concors est Doctorum sententia, si hic non inueniantur religiosus eum admittere volentes, vel expellatur, aut voluntate mutata redeat ad priorem religionem, teneat religionem priorem eum admittere, vt quoties hæc contingunt ante professionem in posteriori religione emissam: secus si contingant post. Quoniam facultas, & abdicatio iuris, quod quis habet, facta ex causa, non obtinet firmitatem ea non sequuta. At hæc transitus facultas concessa fuit, vt in posteriori profiteretur; quod subsequutum non est. Atque ita docent Bald. *leim in adopsus. in princ. num. 4. C. de adoptione.* Aftenf. sum. 1. part. lib. 1. tit. 20. art. 10. quest. 4. D. Anton. 3. part. tit. 16. cap. 4. §. fin. Rosel. verb. religio. 4. num. 9. Turrec. cap. 1. num. 9. 19. quest. 3. Syluest. verb. religio. 4. quest. 5. Tabien. verb. religio. quest. 2. 4. num. 25. sine. Gregor. Lopez. 1.9. vers. a otras. in 7. part. 1. Anton. Cucus lib. 3. institui. maior. tit. 1. num. 140. Azor tom. 1. institui. moral. lib. 12. cap. 1. 4. q. 11. Atque idem est dicendum si transierit ex licentia petita, & iniuste denegata: quia tunc perinde est ac si concessa esset ob illam causam: cum ius eam tunc corlar. cap. licet. vers. talis ergo, de regular. Cum ergo non sit subsequeuta, erit necessarii admittendus. Et idem procedit quoties ex legitima dispensatione transit ad æquè, aut minus arctam religionem, & in ea professus non est, cum eadem profectus ratio militet. Addunt bene D. Anton. Aftenf. Rosel. num. 10. Syluest. Turrec. num. 10. si licentia fuerit simpliciter concessa, eo quod religio, & religiosus ille simpliciter renunciauerit iuri suo, non concurrente legitima causa, non valere licentiam: & sic necessarii redeuntem esse admittendum, quia datur anxia vagandi, quod interdictum est cap. Abates. 18. quest. 2.

105 Si vero iniuste translatus sit, eo quod licentia non petita sit, aut ea iuste denegata fuerit; Anton. cap. intelleximus. num. 10. de error. & qualitat. & ibi Abb. 48. fin. dicunt, non posse prius monasterium cogi ad ipsum recipiendum. Sed melius idem Abb. conf. 95. n. 2. volum. 1. citatis Ioan. Andrea, & Hostienf. ait, habere hunc ius,

vt ad prius monasterium admittatur, cum transirus ad posterius, & professio in eo emissi non valuerint, eo vel maxime quod cap. final. de regular. iubeantur Abbatibus admittere fugitivos in religionem, si secundum ordinem regularem admitti possint, necum qui nunc proprii fugitivi sunt, sed ad aliam religionem pretermissio iuris ordine recedat. Atque ob eandem rationem id dicendum est, si absque legitima dispensatione transierit ad religionem laxiorem, aut aequae arctam; quia eadem, immo fortior ratio militat, cum tunc certius sit professionem esse irritam.

106 Quod si religionem laxiorem contra ius ingressus, & ad laxiorem mentem rediens reperat prius Cœnobium, nec in id admittatur, eo quod iam senior, aut infirma valetudine utens sit, aut alia de causa, vt tunc in religione laxiori permaneat. at Azor lib. 12. institut. moral. cap. 15. quest. 2. cum indigere dispensatione potentis eam concedere, quia sicut transiens absque facultate legitima peccabit, ita & absque illa persistendo. Sed hoc non placet, quia si hic in perpetuum repulsam patiatur à priori religione, nullatenus peccabit transiendo ad quamcumque laxiorem, vt dicemus cap. 9. Ergo nec in laxiori perseverando, sed sola noua prioris professionis irritate ratificatione indiget. Que qualiter faciendâ sit, diximus lib. 5. huius operis. cap. 4. num. 81. & latius lib. 7. de matrimon. disp. 37. a. num. 59.

107 Id demum obleruandum est. Si hic contra ius ad religionem laxiorem transiens, & ad priorem reuertus, vt Pius V. in quodam suo proprio motu iussit, non admittatur, & Iudices Apostolicos adeat, qui causa cognita decernant, eum in laxiori permanere debere; nullatenus incurrit pœnas in eo proprio motu statutas contra non redeuntis ad pristinam religionem omnia laxiori. Quod hic non permaneat in laxiori religione virtute aliquarum facultatum, quas penitus abrogauit Pius V. in eo motu prioris de vi sententiae late à Iudicibus Apostolicis ad id destinatis. Et ita docet Nauar. lib. 3. consilior. tit. de regular. in 1. edit. cons. 72. num. vnic. in 2. cons. 59. num. vnic. Azor tom. 1. institut. moral. lib. 12. cap. 15. quest. 2. fine.

S V M M A R I V M.

- An transientes ad aliam religionem sint incapaces quorumvis beneficiorum, etiam curatorum? & explicatur Tridentinum sess. 14. cap. 11. de reform. n. 108.
- Que pena statuatur Clement. 1. de regular. mendicantibus transiensibus ad non mendicantes? n. 109.
- An illis subiacent mendicans transiens ad religionem mendicantem, vel ad Carthusianam, vel non mendicans transiens ad quamcumque? n. 110.
- Quid de mendicantibus non simpliciter, sed cum moderatone approbati? n. 111.
- Quid de mendicantibus nouitiis, vel inualide professis? n. 112.
- Quid de mendicantibus qui aliu mendicant, at possunt ex regul. habere redditus? n. 113.
- Quid de iis qui ex solis suis constitutionibus non possunt habere redditus, & possessiones in communi? n. 114.
- Quid si ius ex privilegio, aut iure nouiore Tridentini permissum sui habere redditus, & possessiones in communi, vel de facto illi habeant contra ius? n. 115.
- An nomine mendicantium comprehenduntur moniales subiecti ordinibus mendicantibus? n. 116.
- An non solum comprehenduntur quatuor ordines antiqui, sed etiam de nouo adiecti, & an habens facultatem transiendi ad mendicantes, debeat hos de nouo adiectos quaerere, & an religiosi Societatis sint verè mendicantes? n. 117.
- Quid si mendicans transiit ad non mendicantes, & postea rediit ad mendicantes? n. 118.
- Quid de mendicanti creato Episcopo, & postea Episcopatu deponso transiens ad non mendicantes? n. 119.
- An Clement. 1. de regularibus interdicens hos transientes voce

& loco in Capitulo, intelligatur de voce actiua, & passiua? n. 120.

Quid de hac voce in administratione Ecclesie secularis? n. 121. De qua voce in Capitulo, & de quibus Prelatis 12 textus intelligatur? n. 122.

Quod nomine loci in Capitulo intelligatur? n. 123.

An priuatur locus in ebor, & aliis congregationibus? n. 124.

An hac pena procedat in omnibus qui iam transierant, vel in posterum ad mendicantes transibunt? & an ij cum quibus dispensatur ad transiendum, & habendam prelaturam, possint habere hanc vocem, & locum? n. 125.

An interdantur Prioratus, & administrationes in sola religione, an etiam extra? n. 126.

Quid intelligatur nomine officiorum? n. 127.

An intelligatur officium predicandi? n. 128.

Quid de officio docende alicuius facultatis? n. 129.

An possint hi esse vicarij Episcoporum? n. 130.

An possint hi ad gradum literarios promoveri? n. 131.

QVÆSTIO vltima. Quæ in iure interdicta sint 108 religiosis transuentibus in qua permissio ad alias religiones. Et quidem in Trident. sess. 14. cap. 11. de reform. in fin. statuitur, vt omnes religiosi, etiam canonici regulares sint, transiendi ad alium ordinem, sint omnino incapaces quorumcumque beneficiorum secularium, etiam si curata sint. Et intelligitur, quamuis ad strictiorem sit transitus, vt bene docet Leonard. lib. 2. de iustit. cap. 41. dub. 13. num. 105. quia generaliter loquitur de transilari vigore etiam cuiuscumque facultatis.

Rursus in Clement. 1. de regular. duo statuuntur. Prius 109 est, vt mendicantes, qui auctoritate etiam Apostolica ad non mendicantes transierant, aut in posterum transibunt, quamuis tunc Prioratus, vel officia, aut curam animarum, vel regimen quodcumque obtineant, inibi vocem, aut locum in Capitulo non habeant, etiam si hoc ab alijs libere concedatur. Posterius est, ne sic translati assumantur in posterum ad Prioratus, administrationes, aut quæcumque officia, etiam tanquam vicarij, seu ministri, vel locum aliorum tenentes, & ne animarum curam, aut regimen possint pro se, vel pro alijs exercere. Et quidquid in contrarium gestum fuerit, decernitur ibi fore irritum ipso iure, nullis priuilegijs obstantibus.

Ex quo colligitur, non subiacere his pœnis mendicantem transuentem ad aliam mendicantem, vel si non mendicatis transeat ad quamcumque aliam religionem. Quia solum loquitur ea Clementina de mendicanti transienti ad non mendicantes. Ita tradunt Glossi, ibi, verb. non mendicantium. & ibi Anchar. num. 4. notab. 3. Bonifac. num. 9. Imola num. 9. Cardin. in princ. num. 16. quest. 8. Nauar. lib. 3. cons. in de regular. in 1. edit. cons. 77. fin. in 2. cons. 66. fin. Azor lib. 12. institut. moral. cap. 14. quest. 12. Nec credo intelligi mendicantes transientes ad Carthusianam, quia textus Clement. 1. aperte loquitur de transuentibus virtute alicuius priuilegij, etiam Apostolici ad religionem minorem, & ita ad non mendicantem. At sic transitus iure communi permissus est tanquam ad religionem strictiorem, etiam mendicans non sit, extra tag. Viam de regular.

Nec subiacent quo que his pœnis mendicantes, qui non simpliciter, & omnino à Sede Apostolica approbati sunt: sed cum hac moderatone, vt nullum in poterunt ad professionem admittant, postquam ad quosvis alios ordines approbatos transimigrare. cap. vnic. §. confirmatos. de religiof. domib. in 6. Quippe hi expressè xcipiuntur in ea Clement. 1. in fin. & ita tradunt omnes.

Nec clauduntur mendicantes nouiti, nec ita inualide professi, vt licite possint ad aliam religionem transire, vt pote qui ad priorem non sunt obligati; quia expressè loquitur ea Clementina de professis, qui ex vi professionis tenentur in priori vocatione persistere. Et ita

Et ita

Et ita docent Glossi, ibi, verb. vt professores. Imol. num. 6. Bonifac. num. 53. Cardinal. in princ. num. 9. quest. 1. At comprehenduntur qui in Societate Iesv emiserunt vota biennij, vt dicimus n. 117.

113 Non comprehenduntur etiam nomine mendicantium ij, quibus ex regula, vel constitutionibus non est interdictum habere in communi redditus, & possessiones, quamuis actu mendicent, quod constat ex cap. vnic. §. confirmatos. de relig. domib. in 6. vbi dicitur, mendicantes esse, quibus ad congruam sustentationem redditus, aut possessiones habere professio, aut regula quælibet interdicit. Atque ita docent Lopus allegat. 4. an dispositio. num. 3. Archidia. eo cap. vnic. paulo post princ. vers. mendicant. & ibi Ioan. Andre. paulo post princ. Anchar. num. 1. notab. 4. & ibi Dominic. §. confirmatos. n. 9. Franc. vodem §. num. 4. idem Dominic. cap. 2. num. 11. de regular. in 6. & ibi Franc. num. 6. Imol. Clement. 1. num. 8. de regular. & ibi Cardin. in princ. num. 10. quest. 3. Felin. cap. in presentia. num. 52. sine. de probat. Palud. 4. dist. 38. quest. 2. num. 17. D. Antonin. 3. part. tit. 16. cap. 3. in princ. Mandos. regul. 23. Cancellaria. q. 3. sine. Manuel Rodrig. q. regular. tom. 3. quest. 52. art. 15. ad finem.

114 An verò comprehenduntur qui ex constitutionibus arctantur ad non habendos redditus, & possessiones in communi, non constat inter Doctores; quidam enim asseuerant, quia cap. vnicum. §. confirmatos. de relig. domib. in 6. tantum petit vt ex regula, vel professione, non possint habere redditus, & possessiones in communi: & antiquitus littera textus loco professionis, dicebat constitutionis. Et ita sentiunt Lopus allegat. 4. an dispositio. num. 2. Ioan. Andre. eo cap. vnic. paulo post princ. & ibi Anchar. num. 1. notab. 4. Dominic. ibi. §. confirmatos. num. 8. & ibi Franc. eodem §. num. 3. Anton. Cucus lib. 3. institut. maior. tit. 1. num. 6. Deci. cap. ad nostram. in noua edit. num. 27. de appellat. Mandos. regul. Cancellaria. 23. quest. 3. fin. & explicant Anchar. Dominic. & Franc. allegato Lopus, quamuis hæ constitutiones non sint à Pontifice approbate. At verius est, non censeri mendicantes, nisi hæ constitutiones à Pontifice sint approbate, quia nequeunt priuati sibi legem imponere, à qua recedere non liceat. Et ita docent allegato Paul. Anchar. Clement. 1. num. 6. fin. de regular. & ibi Imol. num. 8. Bonifac. n. 79. Cardin. in princ. n. 10. q. 3. Federic. cons. 25. in princ. Nauar. lib. 3. consilior. de regular. in 1. edit. cons. 63. in 2. cons. 65. nu. vnic. quod procedit, etiam si hæ constitutiones iureiurando sint stabilite, quia adhuc ipsimet statuentes possunt collegialiter controuentire; & ita docent Paul. Anchar. Cardin. & Bonifac. ibidem.

115 Comprehenduntur tamen mendicantium nomine ij, quibus ex regula, vel constitutionibus à Sede Apostolica approbatis interdictum est redditus, & possessiones in communi habere, quamuis illicite contra prohibitionem illa habeant, vel licite ex Pontificis dispensatione, sicut hodie in Trident. sess. 25. de regular. cap. 3. dispensatur cum omnibus mendicantibus præter Minores de obseruantia, & Capucinos, vt habeant redditus, & possessiones in communi. Ratio est, quia licet in hoc dispensatum sit cum illis, retinent tamen quoad alia, omnia priuilegia mendicantium. At priuilegium tollens vnum, non tollit alia. Ipsi domus tua. ff. de seruit. urban. prædior. cap. pastorali. de priuileg. cap. ex tuarum. de auctorit. & ijsu palij. Ergo licet priuilegium habiles facti sint ad habenda bona in communi, non subinde liberantur alius iuribus loquentibus de mendicantibus. Atque ita docent Lopus allegat. 4. an dispositio. nu. 4. & 5. & ibi Mandos. in additio. verb. retinere. Dominic. cap. vnic. §. final. in fin. de religiof. domib. in 6. & ibi Franc. §. confirmatos. num. 3. idem Dominic. cap. 2. num. 11. de regular. in 6. Imol. Clement. 1. nu. 8. de regular. & ibi Bonifac. num. 58. Felin. cap. in presentia. num. 52. vers. istis hoc modo de probat. Rebuff. in concordat. rubr. de Reg. ad prelatum nominat. facien. verb. mendicantibus. vers. sicut illi. Syluest. Summa Th. Sanchez. part. II. I.

verb. religio. 3. quest. 3. Manuel Rodrig. q. regular. tom. 3. q. 52. art. 15. ad finem. Mandos. reg. 23. Cancell. quest. 4. num. 4. & fogg. qui bene limitat num. 5. allegat. Calladoro, & Felin. nisi priuilegium dispensans, vt ij religiosi habeant redditus in communi, contineret expressè eos in postterum non fore mendicantes.

Hinc deducitur, quid de monialibus ordinum mendicantium, vt Prædicatorum, & Minorum censendum sit. Quidam enim negant, eo quod iure mendicantes non sint, cum possint habere possessiones, etiam priuilegia quædam ordinum mendicantium habeant. Ita sentiunt Guillem. de mont. Laudin. Clement. 1. de regular. & factis inclinat in hanc partem Cardin. ibi. in princ. v. i. §. 7. quæuis tandem contrarium concludat, non quia sint verè mendicantes, sed quia sint quasi pars monasterij virorum mendicantium. Eandem sententiam tenent Paludan. 4. dist. 38. quest. 2. num. 17. D. Antonin. 3. part. tit. 16. cap. 3. in princ. vers. item nota. Syluest. verb. religio. 3. quest. 3. dist. 3. Angel. verb. nouitium. num. 6. Sed contrarium tenent; eo quod non obstat, cum illis esse dispensatum ad habendos redditus in communi, quomoni verè mendicantes sint, vt diximus num. præced. Sic docent Lopus allegat. 4. an dispositio. num. 1. 2. & 3. & ibi Mandos. in additio. lit. A. Glossi. Clement. 1. verb. quilibet. de regular. & ibi Imol. num. 8. Bonifac. num. 56. Dominic. cap. 2. num. 1. de regularibus in 6. & ibi Franc. num. 6. Sed priorem sententiam verioremi reputo, quia, vt bene aiunt Angel. & Syluest. hæ moniales non habent ex priuilegio, sed ex sua regula posse habere redditus in communi. Si tamen aliqua essent moniales huiusmodi, quibus ex regula interdictum esset, eos redditus habere, vera esset prior sententia.

Insuper comprehenduntur non solum quatuor ordines mendicantes, de quibus sit mentio cap. vnic. de societate. de relig. domib. in 6. qui sunt Prædicatorum, Minorum, Augustiniani, Carmelites; sed etiam omnes alij ordines, qui postea à Sede Apostolica tales instituti sunt: vt religio Minimorum, & Societatis Iesv, quia omnes illi verè mendicantes sunt. Et ita docet Azor institut. moral. tom. 1. lib. 12. cap. 14. quest. 12. vers. quæres: atque in simili tradit Nauar. comment. 4. de regular. num. 13. vers. 2. & Manuel Rodrig. q. regular. tom. 3. q. 52. art. 13. vbi tradunt, fratres quosdam, quibus concessa est facultas transiendi ad non mendicantes, si mendicantes admittere volentes non inuenirent, non satiscautos, si apud mendicantes olim institutos non admittantur, nisi admitti quoque tentent apud denuò tales creatos. Et Suarez tom. 5. in 3. part. disp. 31. sect. 6. num. 7. docet, suspensionem latam cap. non solum, & cap. constitutionem, de regularibus in 6. in superiores ordinum mendicantium admittentes ad professionem ante annum nouitatus, extendi ad mendicantes postea creatos: nam lex generalis & perpetua non solum tunc natos, sed in posterum nascituros obligat; & idem Suar. eodem tom. disp. 22. sect. 5. num. 16. ait, excommunicationem latam in extrauag. Viam. de regular. contra mendicantes transientes ad alium ordinem, quam Carthusianum, extendi ad religiosos Societatis Iesv: & non ad solos professos, sed etiam ad alios, qui finito nouitatus biennio emiserunt vota simplicia, quia ij omnes sunt verè religiosi mendicantes, eorumque priuilegijs gaudent, vt declarat Pius V. in Bulla anno 1571. & postea Gregorius XIII. in Bulla edita anno 1582. & in alia 1584. & fuit hic maximus fauor religionis, vt in ea persona conferrentur, nec facilis sit transitus ad alios ordines cum detrimento religionis desertæ. Dicitis ex parte contrarij esse Horatius Mandos. de priuileg. ad instar. glossa 2. num. penultim. dicens Collegia Societatis Iesv non esse mendicantia, sed solum Societatem, quæ ex professis constat; & glossa 1. num. 24. defendit religiosos scholares Societatis Iesv non esse verè mendicantes, sed tantum quodammodo. Idem tradit Manuel Rodrig. tom. 3. regular. q. 49. art. 2. Nihil

Nihil tamen certò definiunt, sed rationes adducunt pro utraque parte, ibique referunt fundamenta, quæ aliàs ostendunt esse verum, quod Pius V. in Bulla supra citata declaravit ad eam dubitationem tollendam. Proposita enim ratione dubitandi, quæ sumitur ex redditibus Collegiorum, quibus illi scholares fruuntur, definit, se ad eam ambiguitatem tollendam declarare domos, Collegia, & personas omnes Societatis esse verè, & propriè mendicantes. Quare iam non videtur posse id in dubium vocari.

118 Sed quid si mendicans transfuit cum legitima facultate ad non mendicantes, & postea pœnitentia ductus redit ad mendicantes, an incurrat pœnas prædictæ Clementinæ? In ordinem mendicantem iam translatus, an solum dum in non mendicanti exitit? Incurrere in utroque affirmat, dummodo in utroque professus sit, Paulus & Lopus ea Clement. 1. vt eos referunt, & sequuntur Anchar. ibi. num. 4. notabil. 4. Imol. num. 11. Cardin. in princ. num. 4. notab. 6. Rebuff. prax. benefic. tit. de dispensat. cum regular. num. 52. Sed iure optimo contrarium tenuit Bonifac. ibi. num. 85. dicens, euadere prædictas pœnas transeuntem postea ad mendicantes: & sic esse capacem vocis in Capitulo, & officiorum, quibus interdicitur sibi erant permanenti in ordine non mendicanti, quia ea Clementina 1. expressè reddit inhabilem ad hæc mendicantem transeuntem ad non mendicantes, respectu ordinis non mendicantis, & dum in eo perseverat. Nec textus pœnalis ita extendendus est, vt comprehendat quoque hos religiosos ad mendicantes iam regressos. Et si fortiori id verum esset, si absque debita licentia transfuisset, cum pœnitentia tunc apud non mendicantes sit irrita. Quo casu diximus num. 111. non esse locum his pœnis.

119 Rursum difficultas est de religioso ex ordine mendicanti creato Episcopo, qui ex Pontificia licentia Episcopatum deponit, & postea transit ad non mendicantes, an comprehendatur prædictis pœnis? Id negat Bonifac. ead. Clement. 1. num. 83. & 84. Quod textus loquatur de religioso mendicanti astricto suæ regulæ, vt colligitur ex præmissis, vbi eam rationem eius decisio reddit, vt quiescat in sua vocatione mendicans persistat. At creatus Episcopus iam liber est à regulæ iugo, vt diximus cap. præced. num. 19. Quamuis autem hoc sit factis probabiliter: at probabilis reputo, cum subiacere his pœnis, quod verè ante professionem in posteriori monasterio verus religiosus ordinis mendicantium sit, quamuis à iugo regulæ absolutus; & ita transiens ad ordinem non mendicantem, dicitur verè non persistens in priori vocatione. Atque ita docent Paulus & Lopus eadem Clement. 1. quos referunt, & sequuntur Anchar. ibi. num. 4. notab. 4. fin. Imol. num. 10. Cardin. in princ. num. 17. q. 9.

120 Hactenus egimus de religiosi quos illæ pœnæ afficiunt, quæ de pœnis ipsis agere oportet. Quæ pœna est duplex. Prior est, vt voce, & loco in Capitulo careat mendicans transfuit ad non mendicantes, etiam si tunc Prioratus, vel officia, vel regimen quodcumque obtineat ibidem. Quæ intelligenda est de voce tam actiua quam passiva, cum indistinctè & generaliter textus vocem in Capitulo huic transeunti interdicit, vt bene tradit Nauar. comment. ar. 4. num. 2. q. de regular.

121 Sed difficultas est, an si mendicans transfuit ad non mendicantes obtineret administrationem in Ecclesia seculari collegiali, possit in eius Ecclesiæ Capitulo vocem habere? Cuius solutio pendet ex ipsa textus interpretatione. Si enim virgula adiciatur verbo, obtineat, sensus est, vt vbiicumque ille transfuit administratione obtineat, careat voce in Capitulo: sed subinde hic illa carebit. Atque hunc sensum magis approbat Cardin. ea Clement. 1. in princ. num. 5. apposit. 3. Si verò virgula adiciatur verbo, inibi, sensus est, vt si inibi, id est, in ipsa religione, administratione habeat, careat voce in Capitulo. Quare

eam extra religionem habens, non priuatur hac voce. Er hic sensus est verior, ac conformior textui, & in nouioribus decretalibus ita se habet textus interperctio: & ita docent Gloss. ibi. verb. inibi. Paulus, & Stephanus ibidem, vt eos referunt, & sequuntur Anchar. ibid. n. 12. q. 1. & n. 11. q. 3. Imol. num. 12. Bonifac. n. 60.

Sed grauior difficultas est, quam mouet Gloss. eadem Clement. 1. verbo inibi, qualiter textus mendicantibus, qui ad non mendicantes transferant, & in ordinibus non mendicantibus Prioratus, & officia habebant, interdicitur vocem in Capitulo habere. Quippe id absurdum videtur, vt ij Prælati maneant, & hac voce careant, cum multa expediri nequeant absque Prælati, & maioris partis Capituli consensu. Quare non satis bono religionis ac negotiorum expeditioni consilium esset. Quod si dicas ea tunc absque Prælati consensu expedienda, vt Sede vacanti contingit, argum. ex cap. penultim. de suppl. neglig. Prælator. in 6. Id non valet, quia vacanti Sede id reperitur decium in iure. Nec cum etiam potest Capitulum omnia negotia expedire, iuxta notata cap. illa, ne Sede vacanti. At in hoc euentu nullibi id decium reperitur, nec militat eadem ratio: quia cum Sedis vacatio breui tempore duratura præsumatur ob tempus iure præscriptum, quo Prælati creandus est, cap. si electio, de elect. in 6. nihil absurdum est, si aliquot negotia tunc expedienda committantur soli Capitulo. At cum Prælati hic possit diu viuere, maius esset periculum, si voce in Capitulo careret. Quare duplicem sensum tradunt Doctores huius pœnæ. Prior est, vt non intelligatur interdicitur vox in peculiari cõuentus Capitulo, sed in solis Prouinciali, & Generali. Posterior est, vt hæc pœna non comprehendat principales monasterij Prælatos, sed alios his subiectos habentes aliquam administrationem in monasterijs, qui carebit voce in Capitulo, etiam peculiari monasterij. Quos sensus amplecti cogit vitatio prædicti absurdi: atque ita docent Gloss. in verb. inibi, & ibi Anchar. n. 10. q. 2. Imol. n. 12. Bonifac. n. 62. & 66. Cardin. in princ. n. 5. apposit. 4.

Dum autem transiens hic priuatur loco in Capitulo, intelligitur in rebus honoris, vt in electionibus, & tractatibus: secus in rebus oneris, vt in disciplinis & correctionibus, ne pœna immunitatem pariat contra l. relegatorum, in fin. ff. de interditi. & relegat. & ita allegato Zenzelino docent Anchar. ea Clement. 1. num. 5. notab. 5. Imol. n. 13. Bonifac. num. 78. Cardin. in princ. num. 7. apposit. 7.

Non tamen priuatur loco in choro, & aliis congregationibus præter solum Capitulum, ne pœna de solo loco in Capitulo loquens extendatur ad locum in alijs. Et ita docent Gloss. ea Clement. 1. verb. locum, & ibi Imol. n. 13. Bonifacius n. 67. Rebuff. prax. benefic. tit. de dispens. cum regular. n. 54.

Tandem hæc prior vocis, & loci in Capitulo priuatio procedit non in solis, qui tunc transferant ex mendicantibus ad non mendicantes, sed etiam in his qui in posterum transfuit; quia textus expressè dicitur loquitur. Et ita docet Bonifac. ibi. n. 87. ex quo rectè infert n. 88. & 89. & Rebuff. prax. benefic. tit. de dispens. cum regular. n. 56. si cum his transfuitibus dispenseret à Pontifice vt transeant, Prioratusque obtinere valeant, non subinde gaudebunt hac voce, & loco in Capitulo, nisi ea quoque exprimitur. Quia cum hæc separari valeant Prioratus, vt constat ex illa Clement. 1. non extenditur ea dispensatio, vt potest odiosa, ad hæc.

Posterior pœnæ est, ne transeuntis in posterum additatur ad Prioratus administrationes, aut quæcumque officia, etiam tanquam vicarij, seu ministri, vel locum aliorum tenentes: & ne animarum curam, aut reuim possint pro fe, vel pro alijs exercere. Circa quam tenam primò dubitatur, an Prioratus, & administrationes censentur tantum interdicitur intra religionem; an ita intelligi consuevit Fedecic. cons. 161. quidam religiosi,

quos per totum: quia in priori parte textus loquutus fuerat de habitibus administrationem intra religionem, & illis quoque interdixerat vocem, & locum in Capitulo. Et mox cum venit ad posteriorem pœnam, videtur textus dictione, quoque, cuius est præcedentia continuare. Quare in ea pœna solum administrationem, & Prioratus intra religionem interdicitur videtur. At merito hanc sententiam improbat Lopus ea Clement. 1. quem referunt, & sequuntur ibi Anchar. in fin. & Cardin. ibi. verb. ad Prioratus. num. 1. quest. 2. quia textus vniuersaliter loquitur vrens dictione, quacumque. Insuper quia (vt diximus num. 22.) probabile est, interdici quoque in priori pœna vocem, & locum in quacumque administratione extra monasterium.

227 Secundo dubitatur, quid nomine officiorum intelligatur. Gloss. ea Clement. 1. verb. officia, dicit posse intelligi quæuis officia: & sic non licere his officium Sacristæ, Camerarij, Oeconomi, Syndici, & hoc egere declaratione: videri tamen non omnia officia intelligi, sed sola regulæ ecclesiasticæ subiecta. Idem tradunt Imol. ibi. n. 13. Bonifac. num. 70. & 71. Cardin. ibi. verb. ad Prioratus. quest. 1. Vnde inferunt hi tres non interdici officia religionis onerosa, vt Syndicatum, & similia. Alij verò dicunt intelligi omnia munia per religiosos fieri solita, vt Oeconomi, Castaldi, Ostiarij, & similia; quia textus interdicit quæcumque officia. Et hoc est verius, quod sustinent allegato Paulo, & Stephano, Anchar. ibi. n. 5. Nauar. comment. 4. de regular. n. 24. Azor lib. 12. institut. moral. c. 14. q. 12. ver. quæres.

228 Hinc deducitur contra Bonifacium, ea Clement. 1. num. 74. & duplici sequent. interdici his manus prædicandi, quia interdicitur officium parochi, pro fe, vel pro alio exercendum, cuius est proprium prædicandi munus. Sic Gloss. ea Clement. 1. verb. officia. Anchar. num. 5. Imol. allegato Stephano, num. 14. Cardinal. ibi. verb. ad Prioratus. n. 2. q. 5. Nauar. comment. 4. de regular. n. 24. Azor tom. 1. lib. 12. institut. moral. c. 14. q. 12. ver. quæres. Leonard. lib. 2. de iust. c. 4. l. dub. 13. num. 105. quod bene intelligit Stephanus, Cardinal. Anchar. & Imol. ibidem, de officio publicæ & solemnium prædicationis, secus de priuata institutione.

229 Atque idem dicendum est de officio lectoris Theologice. Sic Paulus, quem referunt, & sequuntur Anchar. Imol. Azor. Leonard. num. præced. allegati. Atque idem dicendum est de officio lectoris iuris canonici. i. Paul. Anchar. Imol. Azor ibidem. Atque idem de officio lectoris aliarum facultatum. Paul. Anchar. & Imol. ibi. quorum omnium ea est ratio, quod hæc vniuersa dicantur in religione officia.

230 Secundo deducitur, non posse hos esse Episcopi vicarios, quia ea Clement. 1. interdicitur ipsis quæcumque officia ab ipsis etiam tanquam vicarijs exercenda. Ita tradunt Paul. Imol. Anchar. allegati num. 123. Cardin. ea Clement. 1. verb. ad Prioratus. num. 4. quest. 6. Nauar. comment. 4. de regular. num. 24. Sed bene Bonifac. ea Clement. 1. num. 86. id temperat, quando id vicarij munus ex consuetudine, vel privilegio obiri deberet per illius religionis monachos, quia (vt diximus num. 128.) sola officia per religiosos obiri solita interdicitur.

231 Tandem aliqui sentiunt, nec hos religiosos transeuntis posse gradu aliquo literario insigniri, vt licentiæ, vel doctoratus. Sic Paulus, quem refert, & sequitur Bonifac. ea Clement. 1. num. 91. Sed merito contrarium tenet Cardin. ibi. verb. ad Prioratus. num. 4. quest. 5. quia ad gradus hos progredi, non est officium, aut admittitatio.

CAPVT VIII.

De pœnis apostatarum, & fugitiuorum à religionis obedientia, & qualiter religiosi ab illa appellare permittatur, aut Prælatos regulares recusare.

Quot quæstiones disputantur sint. n. 1. Qui religiosi dicantur verè apostata, & fugitiui n. 2. Improbantur dicentes idem esse apostatam, & fugitiuum numero 3.

An ad apostasiam conferat aliquis dimitti habitum, aut illius retineri n. 4. Improbantur dicentes occultantem habitum esse apostatam. num. 5.

An Beata D. Francisci, & D. Dominici, & religiosi Societatis Iesv, qui post voem biennij, vel tempore nouitatus emisit recedunt ab eo statu, sint apostatae? n. 6.

An sint apostatae religiosi transeuntis absque debita licentia ad religionem laxiorem? referunt quædam sententia. n. 7. Proponitur sententia auctoris. n. 8. & ibi remissus, an hi excommunicationem incurrant?

An hi dicantur fugitiui? n. 9. Explicatur motus proprius Pauli I V. postquam diuina bonitas an de solis veris apostatis intelligatur. n. 10.

An privilegia Societatis Iesv excommunicatione recedentes ab ea intelligantur de solis apostatis? n. 11. An censendus sit fugitiuus religiosus ad carceribus fugiens? num. 12.

Quid si perpetuo carceri damnatus esset? n. 13. Quid si carcer esset iniustus, aut modus detinendi iniustus esset, aut iniustus tantum secundam allegata & probata? numero 14.

An liceat fugere si pœna mortis, aut mutilationis imminet, iniustus sit religiosus in carcere manere? n. 15. An secularis, vel religiosus irremediabilis damnatus licite fugiat? n. 16.

Explicatur Tridentinum sess. 25. de regular. c. 4. & an regularibus à superiore grauatis liceat absque licentia fugere? num. 17.

An hi possint ab ordinarijs puniri iuxta idem Tridentini decretum? n. 18. Postea inuenies alia summaria.

NON est sermo in presenti de apostasia à fide, quia iuris de illa dictum est lib. 2. huius tractatus. Nec etiam de eisdem religione per superiorum sententiam; quia de his cap. sequent. tractandum est. Sed solum de recedentibus superiori inconsulto. Quadruplex igitur in presenti est quæstio disputanda. Prima. Qui religiosi verè dicantur apostatae, & qui fugitiui. Secunda. Quibus pœnis subdantur apostatae à religionis obedientia. Tertia. Quibus subiacent fugitiui. Vltima. Qualiter religiosi à superiori obedientia appellare permittuntur, & eos recusare.

Est ergo prima quæstio circa religiosos apostatas, & fugitiuos, & qualiter differant inter fe. Et quidem hoc inter utroque distat, quod fugitiui propriè dicantur, qui à monasterio recedunt absque superiori licentia, vt extra ipsius potestatem, & obedientiam sint. I. quis sit fugitiuus. ff. de adu. editio. Apostata autem sunt, qui à monasterio recedunt animo & voluntate exequendi obedientiæ iugi in perpetuum, deserendique instituti religiosi. Quare si hic animus defuit, sed fugiant animo aliquando extra religionem vagandi, postquam ad religionem redeundi, erunt quidem fugitiui, non autem apostatae. Hanc differentiam tradunt Angel. verb. apostasia. num. 4. & ibi Syluest. quest. 4. num. 9. Caietan. c. 2. q. 12. ar. 1. dub. 2. colum. vlt. & ibi Aragon in dub. de apostasia à religione. & ibi Bañez dub. 3. de apostasia à religione. conclus. 2. & 3. Nauar. lib. 5. consilij de apostasia in vtraque edit. consil. vnic. num. 6. & duplici sequent. Valent. 2. 2. dispnt. 1. q. 12. num. 1. ad finem. Azor tom. 1. institut. moral. lib. 12. c. 16. q. 1. Leonard. lib. 2. de iust. c. 41. dub. 15. num. 109. Manuel Rodrig. q. regular. tom. 1. q. 30. ar. 1. Quare fugitiuus est nomen commune fugitiui, qui non sunt apostatae, & qui verè apostatae sunt: omnis enim apostata est fugitiuus, & quibus